Самум (збірник)
Марина и Сергей Дяченко

Вона – сучасна відьма-авантюристка, ворожить та знімає порчу, але вірить тільки в гроші. Він – демон, що вселився в неї.

Вона – одержима. Вона – гонча.

Він – жорстокий хозяін.

Двое ненавидять одне одного й пов'язані спільною мисіею. Варто хоч раз помилитись, спізниться, прорахуватись – і відьма, і демон потраплять в пекло. Але в такій складній праці помилка – всього лише питання часу…

В нову книжку Марини та Сергія Дяченко, крім романа «Одержима», увійшли також нові повісті та оповідання: «Електрик», «Самум», «Жук».

Марина та Сергій Дяченки

Самум

(роман, повість, оповідання)

Одержима

Роман у чотирьох історіях

Історія перша

Демон

– Хто мае владу над частиною, той мае владу над усім. Це основний закон магіі.

Курилися пахощі. Щирився череп на парчевій скатерці. Щільно затягнуті штори й рами ледь пропускали рев шумної вулиці. Ось язичок полум'я хитнувся, поплив, освітив фотографію: чоловік близько сорока років на тлі БМВ. Машина гарна, власник – ні: хамувата посмішка на круглому гладкому лиці, тонкі губи, маленькі очиці.

– Хто має владу над образом, той має владу над плоттю…

Блиснули в тьмянім світлі леза ножиць. Відокремили людську фігурку від БМВ, від кущів на задньому плані, від неба, бруківки й тротуару; втративши машину, чоловічок став жалюгідним, і навіть хамувата посмішка вилиняла.

– Образ переходить у тінь, тінь розсипається попелом… – пальці з довгими чорними нігтями захопили фігурку й піднесли до вогню. Голова спалахнула першою, і посмішка зникла. Кліентка, й так бліда, зіщулилась і прикусила губу.

– Не бійся! – таємничий грізний голос на секунду полагіднішав. – Нічого з ним не станеться. Полюбить тебе – і край!

Відьма опустила палаючий папір на блюдце, діждалася, доки згорить увесь, спритно струсила попіл у формочку. Нахилила свічку, залила зверху гарячим воском; остигаючи, віск каламутнішав і втрачав прозорість. На столі, вкритому церковною парчею, народжувалася воскова лялечка.

– І забуде раб Божий Олександр усіх своіх жінок, – голос підвищився, набуваючи металевих ноток, – а любитиме тільки рабу Божу Світлану, й очима, й серцем, і тілом, і душею…

Кліентка аж нахилилася вперед, і стало видно, як сильно вона прагне бути коханою.

Чорний ніготь підчепив фігурку, пальці не без зусиль вивільнили лялечку з форми. Плавився віск; з окремоі грудочки відьма спритно зліпила геніталіі. Фігурка виявилася занадто малою для такоі пишноти, однак ні відьму, ні кліентку це не збентежило. Відпавши раз і вдруге, деталь досить-таки косо закріпилась на восковому тілі.

– Зі здоров'ям у нього проблеми, – заклопотано повідомила відьма. – Лікуватимеш.

– Полікую, – кліентка дрібно закивала.

– І щось печінка його мені не подобається, – довгі пальці покрутили фігурку так і сяк. – А ти!

Кліентка підстрибнула на стільці.

– Покинь курити! – чорний ніготь викривально вп'явся ій у груди. – Не можна тобі курити!

– Покину, – блідими губами пообіцяла кліентка.

– А тепер іди. Я духа викликатиму. Без духа не вийде. Йди! Гроші залиши на порозі!

– А… – тихо пискнула кліентка.

– Двісті баксів. Залишиш більше – здійсниться скоріше.

– Д-дякую… – кліентка зісковзнула зі стільця, як тепле масло з ножа, повагалася, наважилась: – То коли мені ждати?

– Він тобі зателефонує. Сама не набивайся. Приіде до тебе, у ноги впаде.

Застрягши між надією та сумнівом, тітка ніяк не могла піти; стіл, накритий церковною парчею, раптом дрібно затрясся, наче кришка на киплячій каструлі. Кліентка позадкувала.

– Бачу!

Тремтлива рука випустила довгий палець із чорним нігтем, ніготь вказав у куток – у півморок:

– Бачу! Он він!

Кліентка метнулася до виходу. Через частку секунди від неі лишився ледве вловимий запах – нервового поту та недорогого дезодоранту, такого сильного, що його не зміг до решти вбити навіть дух ладану. Стіл іще якийсь час дрижав, зловісно й моторошно, потім відьма Ірина припинила його трясти. Хряснули вхідні двері; відьма потяглася так, що з'іхали до ліктів рукава широкоі білоі хламиди. Стягла з голови хустину, задмухала свічку. Розсунула штори, впускаючи до кімнати світло, відчинила кватирку; повернувшись до стола, висунула з-під парчі відро й струсила в нього обрізки фотографіі, дрібне сміття та воскову лялечку з величезним членом.

* * *

У тому самому під'ізді обладнала собі офіс повна жінка-нотаріус; працювала вона багато й заробляла, здається, непогано. І сестра в неі була приватним нотаріусом, і дочка нотаріусом; в Ірини не було сестер, зате іі бабусю цілком серйозно вважали відьмою.

На килимку перед дверима лежали дві стодоларові купюри, вісники удачі. Ірина прискіпливо оглянула кожну, понюхала – гроші були правильними, та ще й новими. Якби розумний парфумер здогадався випустити парфуми із запахом грошей, Ірина стала б найпершою його шанувальницею. От якби таких соток – та ціла валіза, як у кіно!

Посеред кухні сиділа за ноутбуком Віка, секретарка й прибиральниця, бухгалтер і начальник відділу кадрів в одній особі. Худорлява й завжди трохи здивована, Віка нагадувала ящірку-черницю (чернечого вигляду надавала ій чорна хламида й чорна робоча хустинка аж по самі брови). Розклавши на столі чорні широкі рукава, Віка стукала по клавішах, але не зависала «Вконтакті», як можна було подумати, а саме працювала. Відкривши «Великий сайт Відьми Ірини», вона строчила послання на форум – вдячне послання, сповідь урятованоі кліентки.

Клацання миші – повідомлення пішло на сайт; Віка прийняла в Ірини гроші, записала двісті баксів до крихітного прибутково-видаткового блокнота, потім розкрила органайзер:

– Буде ще одна через півгодини. Сьогодні гарний день.

Ірина кивнула й витягла пачку сигарет. Віка залишила пост перед комп'ютером і вийшла до кімнати; відпрацьованими рухами, як боець, що звично розбирає й збирає гвинтівку, поміняла свічку у свічнику, витрусила скатертину, протерла ганчіркою череп на столі, поміняла на блюдцях кавового кольору пірамідки.

– Пахощі ти цього разу купила палені, – крикнула з кухні Ірина. – У горлі дере.

– Курити треба менше, – відгукнулася Віка сварливо, проте не злісно.

Ірина гмикнула й затяглася.

Про відьомську сутність своеі баби вона вперше довідалась із засмучених маминих монологів на кухні: «Відьма, а не свекруха! На мене пристріт наводить, щоб я не могла влаштуватися на роботу, щоб від тебе, козла, фінансово залежала!» Батько мовчав – він узагалі був неговірким, багато пив і до сорока років заробив інвалідність. Підрісши, Іра перестала мріяти про хатинку на курячих ніжках, де живе іі могутня баба: слово «відьма» в маминому виконанні означало те саме, що й «сука», «холера» та інші спеціальні слова, які Іра залюбки повторювала в школі.

З першого ж класу іі стали називати відьмою – може, за гострий негидливий язичок. А може, тому, що вона про все завжди знала більше за всіх.

Ні, на уроках це ніяк не виявлялося. Вона гадки не мала, що таке третій закон Ньютона і як влаштована хімічна промисловість. Зате вона знала, хто з ким зустрічається і як далеко зайшли стосунки, що треба сказати найсуворішій училці, аби та розтанула й поставила «три», хто в чому винен і хто чого боіться; до одинадцятого класу іі цуралися вже без сміху, не раз і не двічі за спиною перешіптувалися: «Відьма!»

Випускаючи дим у кватирку, Ірина посміхнулася. Баба, яку вона бачила рідко й пам'ятала туманно, не скидалася на бабу-ягу, навпаки – була кругленькою, м'якою, охайною й незлою. Правда, похорон у неі був моторошний: Іра запам'ятала безліч похмурих людей, завішені вікна й дзеркала, дощ і чиюсь істерику; вона запам'ятала круглі очі бабусиноі сусідки, коли та переказувала пошепки жахливі деталі: «Дах довелося розбирати… Бо відьма вона, відьма».

Пізніше, пройшовши через медичне училище, бухгалтерські курси, заміжжя, випробний термін у турбюро, курси фен-шую, ще одне заміжжя й фінансовий крах, Іра чітко усвідомила: відьма – це навіть не покликання. Це професія, і професія потрібна; всі хочуть заміж за мільйонера або, в крайньому разі, за хамуватого власника БМВ, усі хочуть любові й грошей, чужих чоловіків, грошей, здоров'я й щастя, грошей, принца на білому коні, грошей…

Продзвенів дзвінок у дверях, і відьма з жалем загасила сигарету.

* * *

Дівчині було років двадцять із гаком. Миловида. Пухка. «Мінус три кілограми, і було б те, що треба, – подумала, мружачись, Іра. – А так у тебе проблеми, дівчинко. Йтиметься, зрозуміло, про мужика».

– Здорова була, дівчино. Сідай. Із чим прийшла?

Нова кліентка опустилася на краечок стільця. Щось у її обличчі, в манері відводити очі раптом збентежило Ірину: дівчина принесла з собою таємницю.

– Викладай, – Іра масно всміхнулася. – Допоможу.

Підтягши вище сумочку, утримуючи її однією рукою, дівчина відкрила застібку й витягла приготовану заздалегідь фотографію. Двоє всміхалися в камеру: ця ж таки дівчина та чоловік. На колінах у дівчини собака, і не кімнатна іграшка, як тепер бувае, а покруч лайки з дворнягою, доволі-таки велика тварина. Розпещена, бач – на колінах сидить… А чоловік непростий. Гарний. Теж розпещений, куди тому собаці. Рук не видно, обручки не видно, але, судячи з пози, голубочки розписані в загсі або навіть повінчані, принаймні дівчина вважае цього красеня своім…

Ірина перевела погляд із фотографії на гостю: дівчина сиділа, навіщось притискаючи сумку до грудей.

– Твій колишній? – відьма проникливо кивнула на фото. Дівчина швидко подивилась їй у вічі. Потім випросталася, ледь розслабилася, великим і вказівним пальцями лівої руки намацала слід од обручки на правій.

«Он як, – подумала Іра зацікавлено. – У відьом ми не віримо. Раптом чуемо про себе правду… губимось… і з полегкістю розуміемо, що в нас е слід від обручки – доказ, і відьомські чари здаються нам тією ж таки класичною дедукцією…»

Азарт зайнявся, як світанок над річкою. Ірина ледь-ледь звела куточки губ; тримайся, мала. Зараз тебе патратимуть.

– Чого прийшла? – одним поворотом керма вона змінила маслянистий тон на прокурорський, жорстокий. Дівчина здригнулася. Права рука її знов лягла на сумку. Ірина примружилась.

– По пораду, – пролопотіла дівчина.

– Брешеш! Що у тебе в сумці?

Кліентка на секунду розгубилася. У сумці в неі щось важливе… Не бомба ж? Тоді що?

– Диктофон? – на Іру зійшло натхнення. З обличчя дівчини зрозуміла, що влучила в «десятку», і не на жарт розлютилась: – Підставити мене надумала?!

Дівчина замахала головою. Сум'яття, ніяковість, упертість і страх змінювались на її лиці, немов полотнища на автоматичному рекламному щиті.

– Ану виймай, або я тебе так прокляну, що смерті захочеш!

Дівчина здалася. Вийняла з сумки цифровий диктофон. Вимкнула. Поклала на стіл.

Підвела на Іру вперті сірі очі:

– Я просто хотіла взяти інтерв'ю. Підготувати матеріал. Для журналу.

– На кого працюеш? – Ірина готова була дихати полум'ям.

– Ні на кого… Я журналістка. Фрілансер. Замовні статті… Та все, що трапиться.

– Знаю, як ви пишете. Брехню ви пишете, журналісти. Вимітайся!

Дівчина покірно встала. Прийняла зі стола диктофон. Борючись із бажанням утягти голову в плечі, підхопила за краечок фотографію.

– Стій, – вирвалося в Ірини майже проти волі. Дівчина завмерла – ніби вони з відьмою гралися в гру «Завмри». Відьма не зводила очей з фотографії; двое всміхалися. Собака сяяв щастям. Собака був простим, чоловік – ні.

– А мужика цього ти вже не повернеш, – повідомила Ірина, мстиво дивлячись дівчині у вічі. – Інша жінка між вами.

Дівчина кліпнула:

– Нічого ви не знаете, – в голосі пролунало полегшення і навіть тінь глузування, здається, промайнула. – Ні-чо-го.

І, несучи свою перемогу, як розгорнутий прапор, мерзотниця розвернулась і зробила крок до дверей. Ірина давно змирилася з можливістю провалу (при нашій роботі всяке бувае), але такого відвертого приниження пережити не могла.

– Це що, його мати?

Вона кинула слово в спину, мов м'ячик, і, навіть не бачачи обличчя, миттю вгадала: воно.

Ну, тепер пострибаеш, мала негіднице.

– Його мати… свекруха, тебе… мучить!

Дівчина не витримала й обернулась. По іі очах Ірина зрозуміла, що втрачае ініціативу, і набрала в груди якнайбільше повітря:

– Вона… стривай, вона… померла?

Зіниці в дівчини розширились, і фотографія полетіла на підлогу. Таких точних пострілів за всю Іринину кар'еру було три чи чотири – і кожний приносив невимовну втіху.

– Померла! – Ірина ревнула, як ціла юрба плантаторів за мить до лінчування раба-втікача. – А спокою тобі не дає!

В яблучко. Он як налякалася, вівця! Відчуття влади було легшим за повітря і розпирало відьму зсередини так, що вона, здається, була готова злетіти.

– Бачу! – Палець із довгим чорним нігтем указав клієнтці за плече. – Он же вона!

Дівчина боролася довгу мить – а потім піддалась і озирнулася. Кілька секунд розглядала кімнату, ось диплом із печаткою на стіні, пучки трав, підвішені на нитці, жаб'ячий кістяк, біла коробка кондиціонера…

– Не бачиш? А я бачу! – Голос відьми бив на сполох. – Я бачу духів! Я бачу демонів!

Віка, чекаючи на кухні, шанобливо покивала головою на цей крик.

– Бачу! Ходить свекруха за тобою, як пришита, відлякує твое щастя! А що ти ій зробила, зізнавайся?

Сірі очі дівчини потемніли на тлі молочно-білого лиця. І знову в яблучко; прекрасно. Негідниця надовго запам'ятае іі «інтерв'ю».

– Винна? Зізнавайся – винна?!

Горопашна репортерка вискочила з кімнати. Ірині хотілося крикнути ій у спину – «Ату», але замість цього заревіла міддю:

– Так і ходитиме за тобою! Не підпустить до тебе щастя, так і знай!

Грюкнули вхідні двері. Майже відразу зазирнула Віка:

– Слухай, чого це вона? Як ошпарена… Не заплатила!

– Психована, – Іра стягла з голови хустину. – Ще й журналістка…

Кілька хвилин вона сиділа, переводячи подих, слухала, як стишується серце. І таке бувае в нашій практиці: ми блискуче працювали, ми спізнали натхнення; з другого боку, кліент пішов не заплативши – професійний прокол. Неприемно.

– Втомилася? – Віка поставила чашку на стіл – просто на церковну парчу.

– Вікусю, – сказала Іра, – зателефонуй, будь ласка, Льоші з турагентства, хай підбере мені готель у Хургаді… або краще в Шармі, днів на десять.

Гримнув дзвінок у дверях.

– А це хто? – насторожилася Ірина. – До четвертоі ще…

– Це піцу привезли, – Віка посміхнулася. – Ходімо обідати.

* * *

Вони іли піцу з грибами, пили апельсиновий сік на кухні й говорили про ціни, про Вічину дочку, котра майже виросла і якій час уже думати про майбутне, а ii батько, тварюка така, вже три роки носа не потикає і не відповідає на дзвінки. Віка, як завжди, зажурилася від того, що важко самій піднімати дівчинку, а потім повеселішала, бо вона, дама без вищої освіти і взагалі без професії, якось дає раду, тягне й піднімає. Потім Віка зателефонувала в турфірму й замовила для Ірини п'ятизірковий готель у Шарм-ель-Шейху.

Тим часом столик під церковною парчею, де так і залишилася стояти чашка з недопитим чаем, раптом почав трястись, наче у вагоні. Двері до кімнати були причинені, ноутбук грав ретро-композицію «Дискотека вісімдесятих»; тільки коли чашка зісковзнула зі стола і з гуркотом розсипалася на друзки, Ірина й Віка відчули лихо.

На темній паркетній підлозі розтеклася калюжка, схожа на зірку. Білі скалки з золотою смужкою розлетілися по всій кімнаті.

– Протягом скинуло? – припустила Віка.

– Наче ж не було ніякого протягу…

Відчинена кватирка цідила денне повітря. Аромат пахощів послабшав; ні жаб'ячий кістяк, ні диплом на стіні, ні череп, ні сушене зілля не постраждали.

– Поривчастий вітер, – сказала Віка, повертаючись із кухні зі щіткою в одній руці і шваброю в другій. – Сьогодні в прогнозі…

– Чашки шкода, – сказала Іра. – Зручна була.

* * *

Їй траплялося зустрічатись із незадоволеними родичами кліенток, із дружинами відбитих чоловіків і з нареченими вкрадених женихів. Бували скандали, іноді мордобої, але такі інциденти потрапляли до розряду неприємностей, а не серйозних проблем.

Кілька разів у ii практиці запах смаленого з'являвся зовсім близько, густий і їдкий. Бувало, тікала темними вулицями від гопників, найнятих ii побити, часом доводилося міняти офіс і терміново виселятися з винайнятої квартири. Їй вдавалося втрясати проблеми з міліцією, бандитами, податківцями; щоразу вона ясно розуміла, звідки йде небезпека і що треба робити, аби ii уникнути.

Чомусь розбита чашка, предмет простий і неважливий, змусила ii знову відчути запах смаленого. Ледве вловимий. Та – найгірше – вона не могла збагнути, звідки загрожує небезпека.

Починала боліти голова.

Рівно о четвертій з'явилася наступна кліентка – провінціалка років п'ятдесяти, на вигляд простувата, але чіпка й розумна. Її дочка жила в Америці й ніяк не могла вийти заміж – хоч мужиків, здавалося б, не бракувало.

– Ти подивись! – жінка з порога стала звертатися до Іри на «ти», одразу зрівнюючи іхні позиції. – І фігурою Бог не обділив, і личком, робота грошова, і вічно біля неі то один, то другий крутиться. А заміж – увесь час зривається! Оцей, останній, уже й обручку купив. А потім злиняв, наче водою змило… Чи це не вінець безшлюбності, бува?

– Він, – Ірина уважно розглядала фото дівчини. – Вінець. Так і е, – вона скорботно покивала. – Хто наклав, е підозри?

– Нема, – жінка безпорадно розвела руками. – Вона… ні з ким не сварилася, щоб аж так…

– Вона хрещена?

– Аякже!

– Ех, шкода, що вона в Америці, тут би я ій за дві секунди зняла… – Ірина замислилась, звівши очі до стелі, і машинально помітила, що побілка потемніла й невдовзі вимагатиме ремонту. – Тоді так. Піди до церкви, візьми три свічки…

Стіл здригнувся під руками. Похитнувся череп. Сіпнувся язичок свічки. «Кватирку слабко причинила, – приречено подумала Іра. – Зараз як розчахнеться, як дмухне…»

Вона потрясла головою. У вухах гуло, і гуркотіння наростало; Іра стурбовано торкнулася вух кінчиками пальців.

Тиск? Зміна погоди?

– Що це? – запитала вона, суплячись. – Чуеш?

– Ні, – несподівано боязко відгукнулася кліентка. – А що?

– Гуде…

Землетрус? О, ще…

IPA IPA IPA IPA IPA

Відьма підстрибнула на стільці й сильніше потерла вуха:

– І зараз не чуе… те?

Кліентка дивилася здивовано. Тим часом низький чужий голос повторював і повторював ім'я відьми, і тонкий звук «і» лунав у його виконанні басовитим ревом.

Стіл трясся, і череп нестримно іхав до його краю. Вогник свічки застрибав і згас. Ірина підхопилася, перекинувши стілець; тривалий біль пронизав уздовж хребта, розтікся по руках і ногах. Ніколи в житті вона не знала таких конвульсій, ніколи іі так не корчило.

ІРА! ІРА!

– Ні! – заволала вона, в паніці забувши, що повинна мати владу над демонами. – Щезни! Ні! Мамочко! Матусю! Поможіть!

Ніхто не допоміг. Ірина впала на підлогу, вхопилася за край скатертини, ніби намагаючись за неі втриматися. Повз лице пробігли запилюжені чобітки зі збитими каблуками, грюкнули двері, і сліду кліентки не було; Іра корчилася, стукаючи п'ятами по паркету, права туфля злетіла з ноги. Череп звалився з краю стола, стукнув по лобі й пострибав у темний куток.

– Помо…

І все закінчилося раптово. Ущухло гуркотіння. Припинилися корчі. Відчинилися двері, зазирнула Віка:

– Чого вона… Що з тобою?!

Ірина сіла. Руки тряслися. Спину заливало потом, губи здалися чужими, коли Іра через силу розтягла іх до вух:

– Подивися… у мене усмішка не крива?

– Це що, усмішка?!

– Це тест на інсульт, – простогнала Іра. – А руки…

Насилу підвівшись, вона випростала руки перед собою. Долоні тремтіли. Відьма заплющила очі й дотяглася пальцем до кінчика носа.

– Що з тобою? – Віка допомогла ій підвестися, посадила на стілець. – Вона тебе що, по голові стукнула?

– Ні, – Іра потерла чоло. – Це череп…

– Що в тебе з черепом?

– Не в мене! Череп зі стола впав…

Вона глибоко зітхнула. І ще раз. І ще.

– Попустило, – сказала нарешті. – Такий, знаеш, напад… Завари мені чаю, добре?

Віка ретельно іі оглянула. Відтягла повіку. Помацала лоба. Вийшла; Ірина відчинила кватирку, пройшлася кімнатою, із задоволенням помічаючи, що в голові більше не паморочиться, що у вухах не дзвенить, що руки трясуться дедалі менше. Підібрала загублену туфлю; потім відчинила шафу, замасковану чорною тканиною, вийняла сумку, з сумки косметичку, розкрила пудреницю…

Спершу вона побачила червону гулю в себе на лобі, бліде обличчя, хустку, що сповзла з голови, потім, краєм ока, вона побачила в кутку кімнати, біля самих дверей, щось таке, від чого волосся під хусткою стало дибки.

– А-а!

Пудрениця дзвінко хряснулась об підлогу. Розлетілися скалочки пудри, навпіл тріснуло дзеркальце. Ірина з жахом озирнулася; того, що привиділось їй у віддзеркаленні, в кімнаті не було й бути не могло. Це глюки, це морок, це…

Сумка зісковзнула з краю стола. Викотилась парасолька, вивалився блокнот, застрибала по паркету ручка. Іринині руки, самі собою, витягайся вперед і відразу ж конвульсивно притислися до грудей; вона спробувала закричати й зрозуміла, що оніміла, що язик провалився, що в горлі – бездонна вирва.

Її руки, наче чужі, наче на тросиках, наче з примусу потяглися до ручки. Вона, праворука, схопила ручку лівою і поповзла, мов жебрачка, мов каліка, навколішки поповзла через кімнату – до блокнота, що розгорнувся на чистій сторінці…

«Ірино, ти влетіла».

Вона дивилась, аж очі вилазили з орбіт, як її ліва рука виводить нерівний рядок, у якому повторюються три слова: «Гро, ти влетіла, Іро, ти влетіла».

Правою рукою вона перехопила ліву. Ривком одірвала від паперу, затрясла, сподіваючись витрусити ручку; дарма. Зведена корчем, кострубата, мов пташина лапа, ліва рука бажала писати, і ліва рука перемогла.

«Слухайся мене, гадино, корись, бо гірше буде».

Зайшла Віка – й сахнулася з жаху.

– «Швидку!» – зуміла вичавити Іра. – Шви…

І закашлялась.

* * *

«Швидка» приїхала на диво швидко – видно, Віка по телефону красномовно описала стан хворої. Машина зупинилася перед під'їздом із двома вивісками: праворуч – «Нотаріус Попова А. Н.», ліворуч – «Відьма й цілителька Ірина».

Лікар, серйозний чоловік близько сорока років, був на диво непривітним. Іринин диплом відьми, череп, дбайливо покладений назад на стіл, та інші атрибути професії дратували його неймовірно. Вислухавши плутану Іринину розповідь, він крізь зуби звелів сестрі виміряти тиск, не став слухати белькотіння пацієнтки про те, що вона гіпотонік, і звелів звернутися до фахівця:

– До невролога. Або до психіатра. Це у вас, схоже, професійне!

Ірина, змучена й ледь жива, не чула діалогу лікаря й літньої сестри, коли машина від'їжджала від під'їзду:

– Чого ти так на неї визвірився?

– У мене теща лікує в такої самої відьми рак шлунка. Уже п'ять років. Добре, що раку в неї нема. А якби був?!

* * *

Востанне вона була в церкві півроку тому – одружувався троюрідний племінник, і його мати запросила на вінчання всіх родичів, за списком. Весілля було бучним і людним; принаймні у церкві натовп був, наче в автобусі.

Сьогодні людей майже не було. У півтемряві горіли свічки.

Вона зайшла і стала на порозі; подумавши, перехрестилася. Прислухалася до себе; нічого.

Осмілівши, підійшла ближче до вівтаря. Перехрестилася ще раз. Купила десять воскових свічок, наитонших, і розставила перед іконами, щоразу ревно хрестячись і глибоко вдихаючи запах ладану.

Нічого не відбувалося.

«Якби це був… біс, – міркувала вона з острахом, – або… демон, він би мені до храму не дозволив навіть зайти. Мене знов би почало корчити, мучити… А я в храмі, хрещуся, ставлю свічки – і нема ніяких припадків!

Мені треба до невролога, а не до батюшки. Які біси? Які демони?! Це професійне, лікар правду сказав, але не в тому розумінні, що я відьма, а в тому, що я сама себе випадково загіпнотизувала. Завтра ж запишуся на прийом… А як із Єгиптом? Летіти чи ні? З одного боку, відпочинок мені потрібен…»

Вона ще раз механічно перехрестилася на ікону.

«…Відпочинок потрібен, але що, як мене скрутить у літаку?! Ні, треба спочатку поставити діагноз, підлікуватися…»

Вона встромила запалену свічку в металевий тримач. Тричі перехрестилася. Зітхнула з полегкістю.

Вийшла на свіже повітря, без упину хрестячись і всміхаючись. Щедро роздала милостиню.

Бабусі дивилися на неї, мов на святу.

* * *

Вона жила сама, квартиру винаймала, готувала рідко. А сьогодні апетит узагалі зник; Ірина вийняла з холодильника стосик заморожених сирників, подивилася на нього, сховала назад. Дістала пакет кефіру, заварила чай і вляглася перед телевізором.

Спершу захопилася серіалом. А потім потихеньку стала засинати.

Злипалися очі. Треба було встати, вмитися, перевдягтися, намастити лице кремом, розстелити ліжко; вона лежала, розуміючи, що зараз не встане. Нарешті відпустив нервовий дрож, нарешті так добре, так спокійно… От тільки щось деренчить у телевізорі…

Не встаючи, вона дотяглася до пульта. Натисла червону кнопку; припинили бурмотіти диктори новин. Але деренчання не зникло; Ірина не відразу зрозуміла, що деренчать тарілки на кухні.

Вона звелася на лікті.

Бом, сказав антикварний годинник із боєм. Бом, бом, бом; хіба вже дванадцята?!

На кухні лунко розбилася порцеляна.

Насамперед вона перехрестилася. І ще раз. Устала, запхнула ноги в капці… Увімкнула верхне світло в кімнаті, потім у передпокої, тоді на кухні.

Потім, затамувавши подих, зазирнула до середини. Уся кухонна підлога була всипана скалками. Щільно затягнуті штори матово поблискували. На полиці цокав годинник і теж показував дванадцяту.

Повільно ступаючи, прислухаючись до тиші, Ірина пройшла до ванної. Спершу ввімкнула світло; тоді рвучко відчинила двері. Нікого; Ірина зайшла й стала перед дзеркалом.

І майже одразу побачила його.

Обернулася; його не було. Знову подивилася в дзеркало; він вийшов із глибини:

– Я попереджав, що буде гірше?

Там, у дзеркалі, у задзеркаллі, ця незнайома й страшна людина взяла за голову Іринине відбиття – і вона відчула, як чужі руки впиваються їй у волосся. Він сильно, грубо штовхнув її, ударив лобом об дзеркало; посипалися скалки, полилася кров, але дзеркало, розсипавшись, перестало віддзеркалювати ванну, і зник задзеркальний демон.

Крапаючи кров'ю, вона вискочила з ванної. Кинулася до вхідних дверей – але замок заклинило; зірвала слухавку – проте та мовчала. Схопила мобільник – той вирвався з рук, ніби живий, упав на підлогу й розлетівся. Полетів під диван акумулятор.

Заблимав торшер – неначе вітром гойдало далекі дроти. Увімкнувся й вимкнувся телевізор. Ірина кинулася до вікна, відчинила – восьмий поверх…

За спиною, в кімнаті, антикварний годинник почав бити невлад.

* * *

До сьомої ранку поріз на лобі давно затягся.

Вона сиділа скорчившись перед журнальним столом, і перед нею, і на підлозі, і по всій кімнаті валялися папірці: сторінки з блокнота, магазинні чеки, рекламні проспекти, серветки, – все паперове сміття, яке тільки було в квартирі, пішло тепер у діло. Ірина сиділа й писала не спиняючись лівою рукою: «Роби, як я скажу». «Слухай мене, не думай пручатися». «Ти шахрайка, брехуха, гидота».

У ручці закінчилася паста. Ірина писала без пасти, витискала на глянцевій рекламній картці, впоперек дівчини на серфі, впоперек хлопця на скейтборді: «Тільки спробуй комусь дзявкнути». «Тільки спробуй комусь сказати».

А він сидів у кріслі навпроти, і вже не потрібне було дзеркало, щоб його бачити. Сухорлявий, жовчний, у сірому костюмі з краваткою, безжальний, мов тесак.

За вікнами світало. Годинник пробемкав сьому; коли Ірина остаточно переконалася, що померла й потрапила до пекла, він уперше за багато годин заговорив:

– Дійшло, гадино? Все зрозуміла? Ірина часто задихала:

– Зрозуміла… Бла… бла… гаю, відпустіть… мене… я все зрозуміла…

Вона з новим жахом зрозуміла, що не може навіть розридатися.

– Я більше не буду! – вирвалося в неї, звідкись із дитячих ще, з давніх страшних спогадів.

– Що ти не будеш? – запитав кат у сірому костюмі.

– Нічого! – вона спробувала перехреститись, але не змогла. – Я кластиму асфальт. Носитиму шпали. Завжди дотримуватимуся посту… Я…

У розпачі вона готова була пообіцяти, що піде до монастиря, але демон у сірому процідив, наче сплюнув:

– Заткнись.

І вона замовкла, ніби ій справді заткнули рота.

– Ти робитимеш те, що я скажу, з першого разу й моментально, – сказав чоловік у кріслі. – Так чи ні?

– Так, – простогнала Іра.

Ручка нарешті випала з ii лівоі руки. Рука зависла, мов перебита обухом.

– Приведи себе до ладу, – гидливо сказав демон у сірому. – Лице напудри й заклей пластиром. Одягнися. На все маеш півгодини, і спробуй спізнитись хоч на секунду.

* * *

О сьомій сорок п'ять вона була готова. Тональний крем, макіяж, акуратний пластир на місці порізу; повністю вдягнена й зачесана, вона стояла посеред кімнати, з жахом дивлячись на порожне крісло.

Повільно повзла хвилинна стрілка. За вікном тривав ранок: поспішали діти до школи, роз'іжджалися машини, що ночували біля під'їзду. Пенсіонери виходили гуляти з собачками, матусі – з маленькими дітьми; годинник пробив восьму. Крісло порожне, в кімнаті тихо та спокійно.

Вона чекала.

Потім, не витримавши, вийняла з сумки нову пудреницю, куплену вчора замість розбитоі. Піднесла дзеркальце до очей; оглянула відбиття кімнати. Але віддзеркалена кімната теж була порожня. Пописані папірці, розлетівшись по кутках, надавали ій дикого вигляду.

Ірина підняла з підлоги свій мобільник. Намацала під диваном одлетілий акумулятор; щосекунди вона завмирала, прислухалася й озиралась, однак нічого не відбувалося. Під вікнами курликала сигналізація, і звичний звук гнав злі тіні надійніше, ніж півнячий спів.

Стискаючи в руках розібраний телефон, Ірина вийшла до передпокою. Тут теж було дзеркало, і ніхто, крім Ірини, не віддзеркалювався в ньому.

Мліючи, вона взялася за ручку дверей. І двері відчинилися!

Затамувавши подих, Ірина вислизнула з квартири. Захряснула двері; стрімголов, мов божевільна, кинулася геть із будинку.

Сусіди озиралися на неі, коли вона, задихаючись і ні з ким не вітаючись, мчала через двір, не зважаючи на газони й на калюжі. Ледь добігши до дороги, вона вдало зупинила машину; гепнулась на потерте сидіння, грюкнула дверцятами:

– Їдьте!

– Куди? – здивувався водій, чорнявий чоловік років тридцяти.

– Їдьте, потім скажу!

Машина влилася в потік транспорту. Ірина кілька хвилин сиділа, закусивши губу, прислухаючись; потім тремтливими руками зібрала телефон: вклала акумулятор, заклацнула кришку.

– Віка?

Сонне «привіт», що пролунало на тому кінці дроту, здалося Ірині солодким, мов янгольський спів.

– Вікусю! Зайди в Інтернет, негайно… подивися… мені потрібна консультація психіатра! Терміново!

Водій витріщив очі. Подивився на Ірину – і зразу ж знову на дорогу; ледь не врізався в круту тачку, що проїжджала повз нього.

– Краще знайомого лікаря, – бурмотіла Ірина, – а якщо знайомого нема, то якого-небудь… Ні, не булімія! Не депресія! Дай мені номер, я сама все поясню!

Віка, людина зібрана й чітка, через тридцять секунд продиктувала телефонний номер. Ірина набрала його, промахуючись повз клавіші; відповів чоловічий голос, низький, упевнений і спокійний.

– Мені терміново потрібна допомога, – квапливо почала Ірина. – У мене… марення, видіння. Я сама себе калічу, і…

У широкому водійському дзеркалі відбивався пасажир на задньому сидінні. Похмурий, жовчний, у сірому костюмі; Ірина завмерла з відкритим ротом, притискаючи до вуха телефон.

Той, хто сидів позаду, дивився в дзеркало – ій у вічі.

– Ти його бачиш? – запитала Ірина водія.

Він дико зиркнув на неі й ледь не врізався в самоскид.

– Алло! – наполягала слухавка. – Ви мене чуете? Алло!

– Зупини! – викрикнула Ірина.

Водій метнувся до узбіччя, ніби тільки цього й чекав; Ірина вивалилася з машини. Дверцята грюкнули один раз – другого стуку не було, але той, у сірому костюмі, вже стояв поруч, мовчазний і суворий.

Ірина глянула на нього – й одразу, не розмахуючись, сильно вдарила себе правою рукою по обличчю: несподівано для себе. І дуже боляче.

* * *

О десятій ранку Ірина зайшла до під'їзду з двома вивісками: «Нотаріус Попова А. Н.» та «Відьма й цілителька Ірина».

Віка відчинила ій двері й позадкувала:

– Що з тобою?

Ірина годину не дивилася в дзеркало, але здогадувалася, що на лиці синець.

– Ти додзвонилася до психіатра?!

– Уже не треба, – глухо відгукнулась Ірина. – Все минулося. Я здорова.

– Здорова?!

Віка змусила ii розвернутися до світла:

– Хто це тебе?!

– Спіткнулася, – сказав візитер у сірому костюмі. Він зайшов одразу за Іриною, але Віка його не побачила.

– Спіткнулась я, гадство, – процідила Ірина. – І сама себе кулаком… об стовп… випадково.

Віка витріщила очі. Піднесла палець до пластиру на Іриниому лобі:

– А це?

– Третє око, – глумливо сказав демон за ii спиною. Віка не обернулася.

– Третє око, – вичавила Ірина. – Вікусю, відчепись, будь ласка.

Віка відповіла уважним поглядом:

– Кому телефонувати?

Ірина подивилася ій за плече; демон посміхався.

– Нікому, – сказала ледве чутно. – Усе добре.

Вона машинально вийняла з сумки пачку сигарет; тіеі ж миті картонка стала гарячою, як вугілля, й Ірина, скрикнувши від болю, впустила пачку.

– Курити кидаеш, – повідомив демон.

– Курити кидаю, – крізь сльози повторила Ірина. Відсунула ногою пачку. Подивилася на бліду Віку:

– На сьогодні скасовуй усіх. І будеш вільна. Сьогодні не працюемо.

– Добре, – Віка насупилася. Озираючись на Ірину, пройшла до стола, закрила ноутбук…

– Ноут нехай залишить, – сказав демон.

– Ноут залиши.

– Добре, – Віка помовчала. – Ір, я там фотографію в кімнаті знайшла. Хтось з учорашніх упустив.

«Ще б пак, – подумала Ірина. – Вчора кліентки тут літали, як на крилах: туди-сюди, тільки двері грюкали».

– Я поки що не викидала, – продовжувала Віка, роздивляючись Іринин лоб. – Ось.

Фотографія лежала під ноутбуком: дівчина й чоловік усміхаються в камеру, на колінах у дівчини – собака.

– Її телефон, – демон раптом різко ступив уперед, ледь не налетівши на Віку. – Довідайся іі телефон!

– Її телефон, – як автомат, повторила Ірина.

– Чий?

Ірина боялася дивитись на демона.

– Її, – припустила ледь чутно. – Цієі… дівулі.

Пильно поглядаючи на Ірину, Віка виписала зі свого блокнота телефон – на папірець-стікер.

– Зателефонуеш і віддаси фотку? – ризикнула все-таки запитати.

Ірина потрясла головою:

– Усе, Віко, ти вибач… Спасибі, одно слово. Йди.

– А завтра коли? – Віка схилила голову до плеча.

– Я зателефоную, – вичавила Ірина.

За Вікою нарешті зачинилися двері; Ірина стояла одна посеред кухні квартири-офісу, неспроможна зробити й кроку.

– Замкни, – сказав демон.

Ірина покірно пішла до передпокою. Коли вона повернулася, демон робив екскурсію по робочій кімнаті – зі столом, укритим парчею, з черепом, з не запаленою поки що новою свічкою.

– Стильненько, – сказав крізь зуби.

Ірина стояла, похитуючись. Шок, страх і безсонна ніч туманною завісою стояли між нею та світом.

– Покажи фотографію.

Ірина, мов сомнамбула, пішла на кухню, взяла фотографію в руки, відвертаючись, простягла демонові.

– Сідай за комп'ютер, – сказав він уривчасто. – За номером мобільного довідайся, хто така, ім'я, прізвище – все.

Ірина спершу сіла за ноутбук, і тільки потім ризикнула заперечити:

– А якщо… номер зареєстровано не на неї? І взагалі, якщо нема такої послуги?!

– Така послуга є, – так само уривчасто кинув демон. – Платна, зрозуміло. І не для всіх. Але ти постарайся, відьмо… якщо хочеш жити.

* * *

Вона народилася під щасливою зіркою.

У п'ять років тонула, але врятували, у дев'ять її збила машина, але обійшлося однією тільки зламаною рукою та легким струсом мозку. Замолоду її двічі ловили гопники в темному провулку, і обидва рази вдавалося вислизнути неушкодженою – серед ночі, напідпитку, в короткій спідничці. Ірина вміла виживати інстинктивно; можливо, тому після години безладної метушні їй усе-таки вдалося довідатися, що дівчину з диктофоном звуть, найпевніше, Катерина Катасонова.

– Шукай на «Однокласниках», «Вконтакті» – скрізь, – звелів демон.

Він не зникав ні на мить. Він був поруч. Він нависав над головою, і це позбавляло відьму здатності мислити тверезо; на щастя, майже одразу, на «Однокласниках», Катерина знайшлася – причому перша ж фотографія була знайома: те саме фото з чоловіком та собакою.

– Вони розлучились, але фото з сайта вона не зняла, – сказав демон, і з його голосу можна було б подумати, що він міркує.

– Скажи, – Ірина так утомилася, що й страх притупився. – Якщо ти потойбічна істота, ти повинен усе бачити й так? Навіщо тобі Інтернет? Якщо ти демон – піди в астрал…

– Заткнись, – кинув їй співрозмовник, і її губи склеїлися. – Що я знаю, а чого не знаю… не твого розуму діло, відьмо.

Він помовчав і раптом додав, важко й вагомо:

– Але я точно знаю, що сьогодні вночі вона стрибне з даху.

– Що? – прошелестіла Ірина.

– Стрибне з даху! Вчинить самогубство!

– Е-е-е, – Ірина змигнула. – А чому?

– Не знаю, – відрізав демон. – Знаю, що станеться це сьогодні рівно опівночі.

– Я нічого їй не робила, – Ірину знову почало трясти. – Я не винна.

– Тварюка ти, – сказав демон, і під його поглядом вона зіщулилась. – Тобі кажуть, що людина себе життя позбавить, а ти тільки про свою шкуру!

«Моя шкура й так уже постраждала», – подумала Ірина, а вголос сказала твердіше:

– Я нічого не знаю. Я ні до чого.

– До чого, – демон дивився на неї згори вниз, Ірина проти волі втупилася в його жовті злі, люті очі. – Тому, якщо вона все-таки стрибне з даху – за нею стрибнеш ти.

– Я?!

– Не сумнівайся, я тобі допоможу.

Іринині руки конвульсивно сіпнулися. Ліва підхопила ручку й, засмикавшись, почала писати просто на клейончастій кухонній стільниці: «У моїй смерті прошу нікого не звинувачувати…»

– Ні! – Ірина засмикалася, намагаючись звільнитися, але клята рука все писала й писала. – Я… благаю! Я все зроблю!

– Тоді телефонуй їй, – демон навис над її головою. – Призначай зустріч. Пропонуй інтерв'ю. Обіцяй, що хочеш. У твоїх інтересах, щоб вона погодилася.

– Навіщо? Про що мені з нею говорити?!

– Ти повинна зрозуміти, що саме веде її до смерті. Ти повинна це зупинити. Або вирушити вслід за нею. Обирай.

* * *

Катя Катасонова вийшла погуляти з собакою.

Вранці Катя встигла вивести Джину всього на кілька хвилин і тепер прагнула винагородити її за терплячість. Джина стрибала, обнімалася, крутилася, як дзига; Катя відвела її далі від під'їзду, до скверика, де звичайно гуляли собачники, і відчепила повідець.

Джину подарував їй тато, коли Каті виповнилося двадцять. Джина була схожа на лайку, але виявилася дворнягою принаймні наполовину. «То й що, – сказала Катя, – нам не для виставок».

Через півроку тата не стало; Катя збожеволіла б від самотності, якби не Джина. Собака приносила їй щастя; вона й із Максом познайомилася на бульварі, коли гуляла з собакою. Макс пригальмував поруч і вдав, ніби в нього несправна машина.

Потім Макс прийшов до них жити. Джина прийняла його, як рідного. Якийсь час вони були дуже щасливі…

А потім усе сталось. І тепер Макс жив окремо.

Сусід виніс на прогулянку свого йорка. Румпель, ручний песик, рідко торкався лапами землі. Зараз на песикові був яскравий комбінезон, хоч погода надворі стояла тепла.

– Він чхав сьогодні, – сказав сусід, ніби перепрошуючи. – А з-за будинку вітер…

– Так, – погодилася Катя.

Вона весь час забувала, як звуть хазяїна Румпеля.

Джина гасала сквером, граючись у квача з Ямахою, молодою тер'еркою. Катя сіла на лаву, одвернулася від вітру й намацала в кишені куртки телефон.

Їй не заплатили за статтю про дитячу заікуватість і, напевно, вже не заплатять. Рядки, крихти, крихти, рядки; вона так розраховувала на замовлення від Міли. Мілі потрібний був для її «глянцю» предметний нарис про сучасних відьом, і Катині спроби підсунути інших героїв виявилися марними. Здавалося б: зайди в Інтернет, пошукай півгодини й на основі живого матеріалу придумай інтерв'ю з відьмою. Ба ні, Катине сумління здолало здоровий глузд.

Крім відьми Ірини, Катя записалася ще й до цілительки Євпраксії та знахарки Віолетти, але після того, що сталося під час першого ж візиту, йти на прийом до наступних двох уже не було сили. Крім того, відьми виявилися страшенно дорогими – у Каті не було грошей ні на приворот, ні на зняття вінця безшлюбності.

Вона блідо всміхнулася, дивлячись, як радіє життю Джина. Хтось же серйозно в таке вірить!

Відьма Ірина виявилася неприємно, нелюдськи проникливою. Катерині було наплювати на всяку містику, але на згадку про пронизливий погляд цієї жінки їй щоразу ставало зле. І, що найгірше – Катя примудрилася залишити там фотографію. Збереглися, звісно, скани, електронний варіант, усе можна видрукувати заново – але сама думка, що іхне з Максом щасливе фото підбере й викине хтось байдужий або недоброзичливий, була огидна Каті.

Стаття про відьом, здається, накрилась – і дуже шкода; Катя машинально привіталася з сусідкою, хазяйкою Ямахи. Міцніше стиснула телефон; якщо Макс перетелефонує, як вона багато разів просила – це буде зараз. Упродовж кількох хвилин.

Плювала вона на жіночу гордість. Люди не можуть розійтися, не поговоривши. Якщо треба буде Макса просити – Катя його проситиме; лише одна розмова. Знайти потрібні слова. Потрібні смисли.

Ну, телефонуй!

Джина раптом зірвалася з місця й рвонула через сквер у напрямі до будинку. Катя схопилася, похолонувши – там поруч вулиця, рух, транспорт… І наступної секунди побачила Макса: він вилазив з машини, припаркованої на узбіччі.

Засмикався в кишені телефон, але Катя бачила Макса – і він нікому не телефонував. Він гладив Джину, яка стрибала йому на груди, мов божевільна; Катя натисла «відбій» і, слухаючи, як калатає серце, покрокувала назустріч коханому – досі до болю любому! – чоловікові.

* * *

– Вона не відповідає, – в розпачі Ірина боялась дивитися на демона. – Що, як вона… ну… не відповість? Вимкне телефон?

– Дуже погано, – зауважив демон. – Дуже-дуже погано. Тоді ти помреш, Ірино.

* * *

Каті хотілося його обійняти, і це було б природно, і вона готова була його обійняти – проте останньої миті злякалась. Якщо вона обійме Макса, а той не підведе рук і стоятиме, чужий… Даючи цим зрозуміти, які недоречні ці ніжності… Тоді Катя не зможе сказати йому того, що давно збиралася.

Тому вона зупинилася за крок од нього, затамувавши подих, усміхаючись так, що тріскалися губи:

– Привіт… Як добре, що ти приїхав! Підніміть?

– Вибач, я на хвилину, – він не здався роздратованим, але й тепла в його голосі не було. – У мене нарада через годину в іншому кінці міста… Я просто подумав, що ці дзвінки затяглись і нам треба нормально поговорити.

– Так, – сказала Катя.

Він слово в слово повторював те, що вона сама йому говорила – але в його вустах слова не давали надії. Навпаки – слова були, наче замкнені двері.

Засмикався в кишені телефон. Хтось наполегливо намагався додзвонитись; Катя знову дала відбій. Ех, треба було заздалегідь вимкнути мобілку.

Вони сіли на лаву; Джина крутилася поруч. Свята собака була щаслива бачити Макса, свого, рідного, звичного; Джина, мабуть, думала, що він повернувся з відрядження чи з тривалої відпустки.

– Я дуже рада тебе бачити, – сказала Катя.

Макс ледь розтяг губи:

– Ти схудла.

– Спасибі, – сказала Катя.

– Але тобі не треба більше худнути. У тебе синці під очима.

– Я просто втомилася, – сказала Катя й подивилася на нього знизу вгору: – Максе… Річ у тім, що… я була у відьми.

Слова вирвалися самі собою. Катя навіть сама злякалась. Але Макс, який наперед знав усі можливі слова, здивувався, випав із чемної шкаралупи:

– Де?!

– У відьми, – Катя всміхалась. – У справі. Я хотіла писати нарис, для Міли, ну, ти знаєш…

– І що? – Макс насупився.

– І відьма мені розповіла про все наше життя, – Каті раптом захотілося прикрасити. – Все-все, як ми були щасливі, і як ми розійшлись, і що між нами стоїть жінка, і що ця жінка… твоя мама…

Вона майже одразу зрозуміла, що помилилася. Макс вирішив, що вона бреше; Макс вирішив, що, намагаючись його повернути, Катя вдалася до вульгарних жіночих хитрощів.

– Мені дуже прикро, що ти розмовляєш про це зі сторонніми, – сказав він дуже холодно.

– Я не розмовляла, – Катя розгубилася. – Вона сама, розумієш? Я ніколи не вірила ні в яких відьом, але вона…

– І ти мене витягла, щоб оце все розповісти? – Макс сидів поруч на лавці, далекий, як чужа галактика.

– Я тебе витягла, – у Каті стиснуло горло, – щоб… Я тебе кохаю. Давай… спробуемо… ще? Спочатку?

Джина гасала парком тепер уже з крихітним Румпелем, Йорком у яскравому комбінезончику. Тяглася довга, довга, довга пауза.

– Катерино, – сказав Макс, – ми не можемо почати спочатку. Фарш неможливо прокрутити назад, як стверджує народна приказка. Домовимося раз і назавжди: ти вільна, я вільний, ми друзі, заради пам'яті про час, коли…

Катя дивилась, як він говорить, як його губи змикаються й розмикаються. У кишені куртки вібрував телефон – тепер уже не переставаючи; дзижчав, наче велетенська впіймана бджола.

Макс ішов до машини, не обертаючись, не звертаючи уваги на Джину. Катя сиділа на лаві й щосили пам'ятала, що навколо люди і що треба тримати себе в руках. Якщо ридати – то вдома, обійнявши, щоб ніхто не бачив…

Телефон затих на кілька секунд і знову почав смикатися, трястися, лоскотати.

Вона сягнула рукою в кишеню. Вийняла апаратик. Хотіла вимкнути, але промахнулась і натисла кнопку відповіді.

– Катю! – трубка закричала із незрозумілим захватом. – Катрусю! Нарешті!

– Хто це? – Катя розгубилася.

– Відьма! – раділа слухавка. – Ірина! Вчора ми з вами зустрічалися!

Катя здригнулася:

– Звідки у вас номер мого…

– Висвітився ваш номер! – відьмин голос налився медом. – Катрусю, якщо вам треба допомогти – я допоможу безкоштовно. Хочете – поверну чоловіка, а хочете…

* * *

Частку секунди Ірина слухала короткі гудки.

– Дурна, – сказав демон з огидою. – У тебе фотографія! Яка ій дорога!

– Ага, – пробурмотіла Ірина.

Вона натисла на повтор, заздалегідь знаючи, що почуе: «Телефон абонента вимкнений або перебувае поза зоною досяжності…»

Але Катя – диво! – знову відповіла.

– У мене ваша фотографія! – закричала Ірина, і голос ii задзвенів, відбиваючись від стін кухні. – Ви загубили фотографію! Я під'іду, куди ви скажете, і віддам!

– Не треба, – збайдужіло відгукнувся в слухавці Катин голос. – Уже не треба.

– Катю! – заблагала Ірина. – Я можу допомогти! Чесне слово! Дозволь мені допомогти!

Пішла довга пауза. Катя не натискала відбій, і тиша тяглась, як остання ниточка надіі.

* * *

Дівчина сиділа на автобусній зупинці згорбившись, засунувши руки в кишені куртки. Біля ii ніг лежала собака на повідку – начебто лайка, з пухнастим білим хвостом. Ірина побачила ii здалеку й квапливо звеліла таксистові триматися правіше.

Демон мовчки іхав на задньому сидінні. Таксист його не бачив; варто було Ірині вилізти з машини на зупинку – як демон опинився поруч, моментально й безшумно.

«Він існує в моїй свідомості, – приречено подумала Ірина. – Тільки я його бачу, тільки я його чую; я сама себе б'ю, і з даху, раптом що, стрибну теж сама…»

Бридкий холод продер між лопатками. Вона відкашлялася:

– Привіт, Катю. Все буде добре. Ми все зробимо, навіть не сумнівайся!

Дівчина відповіла їй похмурим, затуманеним поглядом. «Ой, гадство, – подумала Ірина. – Щось сталося… щось нове».

– Що вам треба? – глухо спитала дівчина.

Ірина сіла поруч. Витягла фото з сумки:

– На.

– Можете залишити собі, – дівчина говорила розмірено й байдужо.

Ірина подивилася на собаку; та лежала на брудному асфальті, притиснувшись до Катиних ніг, і насторожено дивилася на відьму. Демон стояв поруч, заклавши руки за спину; собака не звертала на нього уваги.

«Навіть собаки його не бачать», – подумала Ірина, і плечі її опустилися.

– Так не годиться, – сказала вона, звертаючись, зокрема, й до себе, борючись із легкодухістю. – Гарна собачка… Як звуть песика?

– Джина.

– У-у, гарна… Гарна собака, очі розумні… Так, сонечко, почнемо спочатку. Ти хочеш повернути чоловіка. Ти цього хочеш – ти його повернеш…

Катя відсунулася на лавці.

– Не називай її «сонечку», «кицю» або «зайчику», – півголосом сказав демон. – Невже важко здогадатися?

Ірина зціпила зуби. Не дивлячись на демона, знову звернулася до дівчини:

– Думаєш, мені це вперше? Та я й таким допомагала! Знаєш, скільки щасливих пар живуть, біди не знають, тому, що дехто до мене вчасно прийшов? Не знаєш…

Катя мовчала й дивилася вперед невидющим поглядом.

– Отже, свекруха померла, ви з чоловіком посварилися, тепер тобі треба…

– Мені від вас нічого не треба, – крізь зуби сказала Катя. Ірина подивилася на фото у своїй руці. Звела очі:

– Тоді чому не йдеш?

Катя знизала плечима й підвелася. Відразу схопилася собака, замахала хвостом; демон саркастично гмикнув.

Ірина залишилася сидіти.

Катя, намотавши на руку повідець, підтягла собаку ближче до себе й покрокувала до переходу через вулицю; Ірина сиділа, закусивши губу.

– Дурна, – повідомив демон.

Вона ледь стрималася, щоб не крикнути йому заткнутися.

Катя зупинилася перед світлофором. Червоний, червоний, повз неї проповзають стада машин, реве й гуркоче вулиця…

Зелений.

Пішоходи, скільки їх було, покрокували по «зебрі». Катя підняла ногу – й поставила назад.

Озирнулася через плече.

Повернулася й пішла назад, до зупинки.

– Навчи вченого, – сказала Ірина зі стриманим торжеством.

Їй дуже хотілося брудно нагрубіянити демонові. Але вона боялася.

* * *

Ірина триста років не бувала в «Макдональдсі» й не любила його, але вибору в неї не було; заклад о цій порі був відносно вільним. Зграйка школярів галасувала в протилежному кутку, але навіть їхній галас не дратував – звучав життєствердно.

– Моя свекруха не померла, – сказала Катя. – Вона загинула.

– Як це сталося? – Ірина крутила в руках пластикову чашечку з колою. Демон стояв, склавши руки, у Каті за спиною, і його погляд Ірині дуже заважав.

– У неї стався серцевий напад за кермом, – Катя говорила неохоче, сама, здається, здивована своєю відвертістю. – Вона їхала з дачі, одна, машиною…

Дівчина замовкла. Ірина напружилась, відчуваючи за цим мовчанням важливе:

– Ну і?

– А перед цим ми з нею посварилися, – дуже тихо сказала Катя. – На дачі. Вона поїхала дуже зла.

– Почуття провини, – похмуро сказав демон за її спиною. Ірина кивнула:

– Ти почуваєшся винною?

Катя відвела очі.

– І чоловік теж? Він тебе звинувачує?

Катя навпіл розірвала серветку.

– Стривай-стривай, – Ірина примружилась. – А як він дізнався про вашу сварку?

– Ми одне від одного ніколи нічого не приховували, – сказала Катя где тихіше.

– Дурна, – з тугою сказав демон. – Ну що за молода ідіотка…

– Ти мені заважаеш! – Ірина різко підвела голову; Катя подумала, що репліка адресована ій, і лице в неї витягнулось. Наступної секунди вона впіймала Іринин погляд й обернулася через плече.

По проходу між столами віддалялася прибиральниця з ганчіркою.

– Ходить тут зі шваброю й заважае, – пояснила Ірина, червона й зла.

Катя опустила плечі, знову закрилася, пірнула в себе, і було ясно, що кожне слово доведеться тягти обценьками.

– Доля привела тебе до мене, – сказала Ірина якомога впевненіше. – Ти думала, що йдеш по інтерв'ю, по матеріал для нарису. А це доля. На, забери все-таки свою фотку. Вона, можливо, тобі життя врятувала…

Демон скорчив гримасу. Не звертаючи на нього уваги, Ірина простягла фото через стіл; Катя, повагавшись, узяла його.

– Натерпілася від свекрухи, так? – вкрадливо запитала Ірина в момент, коли Катині пальці торкнулися паперу.

Дівчина швидко звела вогкі очі:

– Вона сама ростила сина. Єдиного. Макс дуже добрий і дуже любить… дуже любив маму. Я не хотіла його засмучувати. Я мовчала. Поіхали на дачу, Максові треба було повернутися раніше, йому на роботу… Вона його відвезла й приіхала назад. Слово за слово… Я ій виклала все. І вона мені все виклала. Грюкнула дверима, завела машину… А через кілька годин зателефонував Макс, що вона… вона…

Катя закрила лице серветкою, плечі беззвучно застрибали. Ірина дивилась, як вона плаче; ій багато разів доводилося бачити, як ревіли жінки різного віку, бувало, й сама викликала чужі сльози. Траплялося використовувати сльозливих, залякувати й обнадіювати, і брати гроші за надію; тепер вона дивилася на Катю й не знала, що з нею робити.

– Я тепер дачі ціеі бачити не можу, – Катя говорила пошепки, борючись із риданнями. – Ми там не бували відтоді, як… Та це вже все одно. Максим… зі

мною… не хоче… Мати йому завжди казала, яка я погана, так і вийшло… Мені треба до туалету…

І далі прикриваючи лице, вона вислизнула в бічний коридорчик, щоб у вбиральні, у замкненому просторі, наодинці з собою беззвучно виплакатися. Ірина пожувала пластикову соломинку; лід у стаканчику з колою розтав. Ірина ковтнула раз, другий, поморщилася, поставила посудинку на тацю.

– Зараз полудень, а стрибнути з даху вона повинна опівночі, – сказав демон. – Тобі треба зняти з неї почуття провини й помирити з чоловіком. На все маєш дванадцять годин.

Ірина слухала, обм'якнувши, ніби злившись із кріслом, із підлогою, з «Макдональдсом», ставши частиною інтер'еру, мовчазного й безмовного.

– Якщо впораешся, відьмо, якщо опівночі вона буде жива… Тоді можна буде тебе привітати. Попрацюй заради цього, добре?

– А чом би не підсипати ій у чай снодійного? – Ірина підвела голову. – Або замкнути де-небудь, щоб вона не могла опівночі стрибнути з даху?

Демона пересмикнуло від відрази:

– Шарлатанка ти. Липова відьма, простих речей не знаеш.

– А конкретно? – Ірина зціпила зуби.

– ій треба змінити долю, – дуже серйозно сказав демон. – Це може зробити людина, самостійно прийнявши рішення. Якщо ти, дурна, іі замкнеш, буде тільки гірше. Вона все одно знайде свою смерть, та ще й інших за собою потягне. Тебе – точно.

– Ясно, – Ірина зціпила зуби ще міцніше і встала.

– Ти куди? – демон насупився.

– До нужника! – вона гаркнула так голосно, що навіть школярі за дальнім столиком озирнулися. – Сподіваюсь, до жіночого туалету ти за мною не попрешся?

* * *

У туалеті не було нікого, крім Каті; дівчина ледь чутно схлипувала за зачиненими дверима.

«Шмаркачка, тютя. Мені б твоі проблеми, – подумала Ірина, стискаючи кулаки. – Подумаеш, свекруха вбилася. Ти іі ненавиділа – туди ій і дорога! Подумаеш, чоловік пішов. Мужиків навколо – зграі, тільки помани. Жонаті, нежонаті, розведені, бідні, багаті, багатіючі… Молоді, старі. А ти, дурноверха, через Макса свого ридаеш та через свекруху журишся, і полізеш, скотино, на дах… Та й хрін би з тобою… Але ж ти й мене за собою потягнеш! А мене за що?!»

Вона зайшла до порожньої кабінки. Замкнулася. Ледве стрималася, щоб не загарчати, слухаючи Катине хлипання, щоб не крикнути на неї; нехай слабкі вмирають. Нехай стрибають із дахів. А я сильна, мені добре, життя влаштоване, і нема проблем! Не було до вчорашнього дня…

Вона вийняла телефон. Секунду вагалася. Потім, закусивши губу, набрала повідомлення Віці: «Усе погано, викликай до контори санітарів з гамівною, я можу себе вбити».

Знову замислилася на мить; ні, не бувае демонів у сірих костюмах із краваткою. А якщо бувають, то…Нічого не шкода, увесь світ летить догори дригом. Будемо вірити в гострий психічний розлад, але зробимо все, щоб вижити. Абсолютно все.

Вона написала ще одне повідомлення, навздогін: «Це не жарт! Вікусю, виручай!»

Катя тихо висякалась у себе в кабінці. Добрий знак: зібралася виходити. Ірина для годиться спустила воду, вийшла до вмивальників – і зустрілася очима з демоном.

У дзеркалі.

Там же, у дзеркальних глибинах, відчинилися двері і зайшли дві незнайомі жінки. Розмовляючи, вони пройшли далі, не зважаючи на чоловіка у жіночій вбиральні.

Ірина зобразила усмішку. Вийняла помаду й ретельно нафарбувала губи; якщо руки й тремтіли, то трохи. Демон нічого не сказав – тільки дивився підозріливо.

Вона повернулася за столик раніше від Каті. Демон ішов по п'ятах. Ірина сіла, посміхнулася, легко закинула ногу на ногу:

– Зараз повезу її до себе в контору, замовляння почитаю, забалакаю, заспокою, те-се…

– Нема часу, – прошелестів демон.

– Мені краще знати, – впевнено заявила Ірина. – Я відьма, я їх усіх наскрізь…

Її рука, раптом здобувши власну волю, схопила зі стола зубочистку. Ірина не встигла їй завадити, і, напевно, не змогла б: її права рука з розмаху тицьнула зубочистку в долоню лівої – між великим і вказівним пальцями. Ірина верескнула; всі люди, скільки їх було в залі, підстрибнули на стільцях і обернулися.

Вона висмикнула зубочистку. Простежила очима за крапелькою крові, що скотилася на зап'ястя й далі, під рукав.

– Не треба, – прошепотіла ледь чутно. – Зроблю, як ти скажеш. Куди її везти?

* * *

Стежкою, з обох боків поростою лопухами, вони пройшли від хвіртки до будинку. Дача була стара: городик, де колись вирощували картоплю, за минулі роки перетворили на газон, а потім забули й геть запустили. Трава росла тут упереміш із буйними бур'янами, а незаростим лишилося едине місце – бетонна опора для пляжноі парасолі.

– Навіщо ми сюди приіхали? – запитала Катя. У руці в неі побрязкувала зв'язка ключів.

– Навіщо? – голосно перепитала Ірина, звертаючись до демона, що замикав ходу.

– Тут ключове місце іхніх відносин, – відгукнувся демон. – Вона повинна все згадати, заново пережити й пробачити собі. Усвідомити, що немае іі провини…

Рука, проколота зубочисткою, боліла. Ірина поморщилася.

– Тут вони бачилися востанне, – знову заговорив демон. Ірина різко зупинилася, розкинула руки, звела лице до білого похмурого неба:

– Тут! Тут ви бачилися востанне!

Катя помовчала секунду. Потім зізналася:

– Так. І вона… стояла саме там, де ви зараз стоіте. Як ви дізналися?

* * *

У будинку було задушливо й запилюжено. Вікна затягло павутинням. На поличці біля входу лежав перекидний календар, що назавжди застряг у торішньому серпні. На кухонному столі валялися старі газети, пластикові стаканчики, самотньо лежав на блюдці засушений пакетик випитого чаю, ниточка з жовтою етикеткою звисала, наче хвіст померлоі миші.

– Ніколи ціеі дачі не любила, – сказала Катя. – Я б краще до лісу з наметом або на море. Але вона казала – на дачу, і ми іхали на дачу…

«Як я тут опинилася?» – з тугою подумала Ірина, а вголос сказала:

– Ох, як тут багато негативноі енергіі назбиралося.

Демон бродив навколо, ледь не натикаючись на Катю, яка його не помічала. Він дивився й, здаеться, обнюхував предмети, але ні до чого не торкався руками. «Мабуть, він безтілесний, – з іще більшою тугою подумала Ірина. – Але мацати, щоб переконатися – нехай його наші вороги мацають».

– З'ясуй – свекруха хворіла? – сухо, голосом слідчого почав демон. – Була на обліку в кардіолога? Скільки ій було років? Скільки часу минуло від

сварки до аварії? Коли настала смерть? Чи робили розтин, і якщо так, то де?

– Надто багато запитань, – пробурмотіла Ірина.

У неї в кишені задзвонив телефон. Демон насторожився; Ірина глянула на дисплей: висвітився Вічин номер.

– Хто це? – спитав демон.

– Віка, – відповіла Ірина підкреслено спокійно. Подумала – і натисла відбій.

– Я її відпустила на сьогодні, – пояснила Каті, а насправді демонові, щоб остаточно уникнути підозр. – Потім перетелефоную.

Демон прискалив око. Невідомо, що було в нього на думці, але дівчина заговорила знову:

– Тепер я не хочу на море. Якби вона була жива – я б на дачі сиділа навіть узимку!

– Працюй, відьмо! – гаркнув демон. – Які ліки вона приймала? Як це відомо, що аварію спричинив серцевий напад, що написано у свідоцтві про смерть?

– Якщо я не можу собі вибачити, що я її довела, то він мені тим паче не вибачить, – монотонно тягла Катя.

– Ану тихо! – гаркнула Ірина на обох, і обоє, на диво, замовкли. Відьма відчула миттеве, проте виразне задоволення.

– То хто сказав, що ти її довела? – заговорила м'якше, звертаючись до Каті. – Не пхинькай, зараз усе з'ясуємо…

Вона зазирнула до кімнат, проте заходити не стала. Повернулася на кухню, знайшла в буфеті руді чашки й картонну коробку з чайними пакетиками. Відшукала – диво! – непочату пластикову пляшку з водою. Відкрутила кран на кухні, почекала, доки стече іржава вода, сполоснула електрочайник.

– Ти повинна собі пробачити! – вона говорила владно, впевнено, як на прийомі. – Ти собі пробачиш – і він тобі пробачить!

Проста думка раптом змусила її завмерти з чайним пакетиком у руці:

– А ти, бува, не вагітна?

Катя здригнулася:

– Ні.

– Шкода, – пробурмотіла Ірина. – Для діла можна було б йому сказати, що чекаєш дитину.

Демон свиснув з огидою і кинув на Ірину погляд, якого вона воліла б не бачити.

– Для якого діла? – сухо поцікавилася Катя.

– Для нашого спільного діла, – Ірині стало прикро. – Для його повернення.

– Брехня нікого не рятувала, – повідомила Катя ще сухіше.

Ірина зітхнула; вона багато чого могла розповісти про цілющі властивості неправди, але боялася, що слухачі в неї невідповідні.

– Ну і як ви розсталися зі свекрухою? Що ти їй наостанок сказала?

Катя набрала в груди повітря:

– Сказала, що з мене годі, що я її більше бачити не можу, що вона життя ламає своєму синові й мені…

Голос її обірвався. Очі знов змокріли.

– А вона… вона сказала, що я змія й безвідповідальна скотина і що вона зі мною в одному домі не залишиться… Що я дивлюся на неї, ніби смерті бажаю!

Катя стиснула кулаки. З силою опустила на стіл:

– Навіщо я це говорю? Що це змінить? На що я сподіваюся?!

– Цукор е? – лагідно спитала Ірина.

Вона заново перетрусила розсохлу кухонну тумбу. В одній шухляді знайшлася картонна коробка з намальованим від руки хрестом. Ірина відкинула кришку: це була аптечка. Звичайний набір городника: бинт, пластир, анальгін, зеленка, льодяники від ангіни…

– А це чиї таблетки? – Ірина витягла з коробки білу упаковку з яскравою смугою.

– Свекрушині, мабуть, – не дивлячись, сказала Катя. – Вона звичайно приймала цей… як його… кардостатин.

– Кардофібрат, – прочитала Ірина на упаковці. Демон опинився раптом дуже близько, біля самого лиця:

– Вона поміняла ліки?!

Тремтячою рукою Ірина відкрила коробочку. Витягла пластинку з таблетками – двох бракувало.

– Кардофібрат! – демон тріумфував. – Дві таблетки! Від зміни препарату могло статися запаморочення! Потьмарення! Сварка ні до чого: вона просто невдало поміняла ліки! І невчасно сіла за кермо! Скажи дівчині: вона не винна, причина в тому…

– Але протягом останнього місяця вона ніяких ліків не приймала, – сказала Катя, не чуючи його. – Тільки валер'янку.

Ірина вперше побачила розчарування на обличчі демона. Не просте розчарування – тугу.

– А яка гарна версія, – сказав він тихо.

– Це точно? – Ірина строго глянула на Катю. – Може, вона з'їла ці дві таблетки, а тобі не сказала?

– Вона цю коробку взагалі сто років не відкривала, – твердо відповіла дівчина. – Свої ліки носила при собі.

Демон відійшов у дальній кінець кухні. Вигляд у нього був пригнічений. Спостерігаючи за ним краєм ока, Ірина вперше поставила собі запитання: а йому яке діло до цієї Каті? Він начебто не знав її до вчора, не знав її імені, гадки не мав, хто така.

«Це не демон, – сказала вона собі, перевівши погляд на клейончасту скатертину. Це, найпевніше, моя душевна хвороба…

Але яке діло моїй душевній хворобі до цієї дурної дівки з її свекрухою, дачею, шмарклями, з її собакою?!»

– Ну от, – знов почала Катя, – вона поїхала, я пішла до себе й двері зачинила. Наділа навушники… а тут, як на зло, у плеєрі сів акумулятор. Я лягла, заплющила очі й чула, як вона поїхала… Потім вона повернулася, хвилин через п'ятнадцять… Заганяти машину не стала, зайшла, вийшла і знов поїхала.

– А навіщо вона поверталася? – для порядку запитала Ірина.

Катя байдужо знизала плечима:

– Забула щось. Мало чого.

Демон знову оживився:

– Що? Що вона могла забути?

Задзвонив телефон в Іриниій кишені. Знову викликала Віка; з незворушним лицем Ірина натиснула відбій.

«Ну – зоріентуйся, подумки зверталася вона до Віки. – Ну зрозумій, що сталося. Ну допоможи мені якось… Не знаю як… Тільки не надзвонюй мені, будь ласка, бо він усе зрозуміє і я ненароком виколю собі око…»

– Вона врізалась у стовп, – ледь чутно сказала Катя. – Але лікарі казали, що серце зупинилося раніше…

«Ми в глухому куті, – подумала Ірина. – Ну, знаю я, як загинула її свекруха. Ну, знаю, що дівчинка себе звинувачує… Що ж робити?»

Вона примружила повіки, питаючи поради в натхнення. Демон стояв біля вікна веранди, його довга фігура виразно темніла проти світла…

– Бачу! – Ірина вказала пальцем демонові в груди. – Бачу!

Демон, здається, здригнувся й позадкував.

– Що? – злякалася Катя.

– Бачу ії примару! – натхненно віщала Ірина. – Вона тут! Вона прийшла до тебе… Зараз я з нею поговорю! Як ії ім'я й по батькові?

Катя мовчала цілу секунду.

– Припиніть, – сказала нарешті. – Ви ж самі в це не вірите. Немає там ніякої примари.

Шкода, що вона не могла бачити обличчя демона: той поморщився з непередаваним сарказмом.

* * *

Катине заціпеніння нарешті урвалось. Немов сновида, вона дозволяла маніпулювати собою; вражена розмовою з Максом, навіщось повелася на розмову з відьмою. Тепер усе стало ясно, як день, і в цьому денному світлі нікуди було ховатися.

– Спасибі, ви мені дуже допомогли.

Головне було – викурити відьму за поріг. Тягти ії силою Катя не збиралася, та й не подужала б. Та коли вона замкне вхідні двері, відьма залишиться надворі.

– Спасибі, ви мені дуже допомогли, – фраза звучала чи то як знущання, чи то як прокляття.

– Катю, стривай! – масним голосом кричала відьма.

– Усе, годі. Ви мені дуже допомогли, я щаслива, ідьмо звідси.

Відьма чомусь була налякана. Раніше Катя, у своєму гіркому заціпенінні, не замислювалася над тим, чому відьма так причепилася до неї, чого хоче – бо ж не грошей. У Каті немає грошей, щоб оплатити такі зусилля. Щастя для Каті? Чому раптом? І чому вона так нервується, явно чогось боїться, не Катиного ж гніву?

– Зараз поїдемо, – примирливо сказала відьма. – Катю, одну хвилинку. Одну секундочку, тільки…

Стоячи на порозі, Катя втратила пильність.

Продовжуючи солодко всміхатися, відьма стрибнула до неї, схопила за лікоть і сильно рвонула на себе – в будинок. Катя заточилася й ледь не впала, а

відьма чіпким мавпячим рухом вихопила в неі ключі від дачі, два здоровенних сталевих стрижні на кільці.

Катя злякалася по-справжньому.

Відьма була вже на порозі, по той бік дверей. Катя навалилася на двері зсередини, намагалася не дати іх зачинити, але відьма була масивнішою й сильнішою.

Ніхто не кричав. Катя оніміла з жаху й тільки боролась, наче востанне, за свою волю. Відьма встромила ключа в шпару й помилилася: жовтий ключ від верхнього замка, а білий від нижнього, а не навпаки. Поки відьма поспіхом опанувала цю нехитру науку, Катя відскочила вглиб будинку, розбіглася – і всім тілом гахнулася об двері.

І перемогла.

Затріщали завіси. Заходив ходором одвірок. Відьма відсахнулася, оступилася й скотилася з дерев'яного поріжка; Катя вирвалася на волю, мокра, тремтяча, люта.

– Відьма! – крикнула в лице жінці, що впала на траву біля порога. – Відьма! Я в міліцію зателефоную! Я…

– Телефонуй, – пробурмотіла відьма, тяжко дихаючи. – В міліцію, у Пентагон… куди хочеш.

* * *

Кілька секунд відокремлювало іі від простоі розв'язки: замкнути дівчисько на дачі, не дати йому вийти до півночі. Хай там що казав демон. Замкнена людина охочіше слухае, легше вірить, із замкненим простіше домовитись. Якби вдалося замкнути Катю – проблема була б розв'язана на дев'яносто відсотків…

Але кляті ключі переплутались, а дівуля виявилася сильнішою, ніж можна було подумати.

Падаючи з порога, Ірина добряче вдарилася стегном. Тепер демон і Катя стояли над нею й кричали, кожен свое; демон не звертав уваги на Катю, а Катя не чула й не бачила демона.

– Відьма! – репетувала дівка, незвично агресивна. – Я в міліцію… я в міліцію…

– Там записка! – репетував демон. – На підлозі в передпокоі! Підніми й прочитай!

– Совісті у вас немае! Божевільна! До шизарні! Геть звідси! Я зараз охорону викличу!

– Там аркуш паперу! Підніми! Скоріше!

Крекчучи й стогнучи, Ірина зіп'ялася на ноги. Катя відскочила, ніби її вітром звіяло, і, часто озираючись, відступила до хвіртки. «Яка міліція? – подумала Ірина. – Де тут охорона? Єдина тверезa думка у всьому цьому потоці: якщо зв'язати мене й запхнути в гамівну сорочку, я не зможу себе бити й калічити, я не полізу на дах услід за цією божевільною…»

Катя йшла. Покинувши будинок із навстіж розчиненими дверима, не піднявши з землі ключів, вона відступала до автобусної зупинки, йшла вулицею, і голова її виднілася вже над краєм паркана: Катя шукала хоч якоісь допомоги. Ірина насилу уявила, як за нею женеться, як наздоганяє, скручує… Як та вириваеться й верещить…

– Відьмо, ти хочеш жити? Подивися, що там за лист!

Вона вирішила цього разу послухатися демона. Морщачись, піднялася на ганок. Катя завмерла на безпечній відстані – на вулиці, біля сусідньої ділянки; Ірина зазирнула у відчинені двері.

Картонний перекидний календар, що стояв на поличці біля дверей, гепнувся від удару дверима, і серпень змінився груднем. З-під календаря – а звідки ж іще? – вилетів пожовтілий аркуш паперу з блокнота в клітинку.

На папірці було написано розгонистим почерком: «Катерино, пробач мені, що я на тебе накричала. Я тебе розумію, зрозумій і ти мене: два дні тиск стрибае, голова розриваеться. Приіду додому – перетелефоную. Є. М.»

* * *

Увечері в затишному ресторані, у напівтемряві, при свічках, гарна, посвіжіла, щаслива Катя сиділа навпроти Максима.

Вони трималися за руки!

Ірина спостерігала за ними з дальнього кутка. Лоб ій трохи пік, заклеений свіжим пластиром. Боліла рука, проколота зубочисткою. Потемніли синці на обличчі, і сіпав ще один, свіжий, на стегні.

Перед Іриною стояв келих червоного вина й лежали на тарілочці три скибочки сиру.

Крісло навпроти було порожнім – всім здавалося, що дивна жінка напиваеться на самоті. Насправді ж навпроти Ірини розташувався демон у сірому костюмі. Якби йшлося про людину, можна було б упевнено сказати: він в ейфорії.

– Ось, виявляеться, чому поверталася її свекруха! Вона записку залишила, вибачилася! Мудра жінка… Земля ій пухом… Дівчину, виходить, від могили врятувала – вже після смерті…

Слухаючи його звіряння, Ірина замовила ще один келих вина. Крізь легкий алкогольний флер демон здався кумедним. Навіть смішним.

– А що тобі до цієї Каті? – запитала вона, жуючи сир. – Чому ти так за неї переживаеш? Вона тобі родичка?

– Ні, – демон перестав усміхатись.

Ірині не сподобалася зміна виразу його обличчя, і вона квапилась перейти до нової теми:

– А ти з іншими духами не спілкуешся? З демонами, з примарами… ні?

Демон наіжачився:

– Не твого розуму діло!

Ірина зробила два великих ковтки й пообіцяла собі мовчати, поки можна.

Тим часом за дальнім столиком розвивалося дійство. Сьогодні, до візиту в цей ресторан, стосунки Максима й Каті на підвищеній швидкості проскочили кілька етапів; обоє кричали, і обоє плакали. Обоє ходили до церкви й ставили свічки за упокій матері й свекрухи – Євгенії Миколаївни. Обоє змучилися, й, нарешті, крига скресла: Максим гладив Катину руку, ніжно гладив і цілував, і просив пробачення, і каявся, що був егоїстом, дурнем, сліпим…

– Здається, мужик тільки тепер збагнув, яким він був ідіотом, – сказав демон, ніби відповідаючи на Іринині думки.

Годинник на стіні показував двадцять першу п'ятнадцять.

– Ще годинку вони посидять, – продовжував коментувати демон, – а потім поїдуть разом додому. Ми їх проведемо. Простежимо, щоб усе було добре.

– Свічку потримаємо, – не змовчала Ірина.

– Якщо треба, – суворо відгукнувся демон, – то й потримаємо, не турбуйся!

Офіціант приніс іще келих на таці. Ірина сьорбнула; в неї заплющувалися очі.

– Звір ти, – пробурмотіла вона сонно. – Цілу ніч мене мучив… Цілий день ганяв… Знущався… Ні жалю, ні співчуття…

– А в тебе, відьмо, було співчуття до приреченої дівчини?

– А чого її треба жаліти, а мене ні?

Демон похмуро посміхнувся.

– Я додому піду, – пробурмотіла Ірина.

– Підеш, коли я дозволю.

– А закурити можна?

– Ні! Ти покинула курити, запам'ятай!

Ірина допила третій келих. Знесилено відкинулась на спинку крісла:

– Хто ти такий узагалі? Як тебе звуть?

Демон мовчав.

– Хто знає ім'я демона, той має над ним владу, так? – Ірина була рада виявити поінформованість.

– Мене звуть Олег, – раптом сказав ії співрозмовник.

Ірина на секунду протверезіла:

– Демон Олег?!

– Для тебе Олег Васильович, – відрізали з крісла навпроти.

Ірина помовчала.

– Ти б відпустив мене, Олегу, – сказала нарешті. – Що я тобі зробила?

Демон дивився повз неї – на Катю й Максима за дальнім столиком. Ірина повернула голову; Катя підвелася, щось сказала чоловікові, взяла сумочку з крісла, рушила в бік убиральні…

Максим узяв свій телефон, що лежав на краю стола.

Ірина повернула голову. Знову подивилася на демона – в очі. Увесь цей день вона уникала його погляду, і не дивно; тепер чи алкоголь, чи завершена справа додали ій відваги.

Очі в демона Олега були моторошні – жовті. З вертикальними зіницями.

– За любов, – Ірина підняла келих із залишками вина на дні. – Ти пити не можеш? Ти не іси, не спиш, так?

Демон мовчав.

– Розкажи мені про себе, – не відчуваючи опору, Ірина нахабніла. – Якщо вже ти в мене вселився, а не в когось іншого… Ми майже родичі, так?

Демон мовчав, але очей не відводив.

– Ти був людиною? Звідки ти взявся? Розкажи, мені ж цікаво… Демон звів кутики губ.

– Добре, – Ірина зітхнула. – А чому ти вселився в мене? Хіба я щось можу? Чому не в міністра якого-небудь, не в мільйонера?… Чому ти не вселився просто в Катю, якщо тобі так закортіло ії врятувати?

Демон відкинувся на спинку крісла. Нарешті опустив очі:

– А ти сама як думаеш?

– Ніяк, – зізналася Ірина. – Я гадки не маю, чого ти до мене причепився.

– Ти відьма.

– Та яка я відьма, – Ірина зітхнула. – Я справжнісінька шарлатанка, кручу-верчу, шепчу-брешу…

– А ким ти мріяла стати в дитинстві? – раптом запитав демон. – Відьмою?

– Лікарем, – зізналася Ірина.

– Нащо?

Ірина задумалася.

– Нінащо. Просто так.

– Допомагати людям?

– Ну що ти за… – Ірина осіклась. – Яке там – «допомагати людям»? Мені б хто-небудь допоміг! Я все життя сама-самісінька, ні грішми підтримати нікому, ні блатом, ні добре слово сказати… Батько – алкоголік, мати – п'яниця! Ну, вступила я до медучилища, ну, покрутилася в поліклініці сестрою… Знаєш, які там зарплати? Кому я з такою зарплатою допоможу?!

* * *

Катя поправила перед дзеркалом макіяж. Усміхнулася; щасливе лице, бліде під тональним кремом, із заплаканими очима – заплаканими й веселими… Як багато може статися за один день. Крах і відродження. Кінець і початок.

Вона підморгнула своєму віддзеркаленню. Зараз вони разом поідуть додому. Їх зустріне Джина.

Вона засміялася.

З убиральні було два виходи; розтягуючи мить щастя, Катя пройшлася по маленькій критій оранжереї. Постояла біля акваріума з великими червоними рибами. Повільно повернулася до зали.

Тихенько грала музика. Макс сидів упівоберта, лицем до виходу з туалету, куди пішла Катя; не бачачи іі, він розмовляв по телефону. Крізь тихий шум і ніжну музику до Каті спершу долинула інтонація – муркотання. М'який рокіт. Мед і вершки, шовк і оксамит, голос закоханого чоловіка.

А потім вона почула слова.

– Сонечку, – говорив комусь Макс, – сьогодні ніяк, я зайнятий. А завтра обов'язково. Люблю, люблю, моя пташко. На добраніч і до завтра.

* * *

– …Ти знаєш, що таке робота в цій поліклініці? За копійки? Ну й послала я все якнайдалі, пішла туди, де гроші… Тобто я думала, що там гроші… Як я прийшла, та фірма накрилася… Ой, нащо я це все розказую? Воно тобі треба? Ти про Катю турбуешся, вона з просунутих, і почуття в неї просунуті: любов там, благородне почуття провини… Куди мені!

Ірина озирнулася.

Макс сидів, поклавши на край стола телефон, і в позі його було нетерпіння. Макс дивився на вхід до вбиральні; звідти вийшла одна дама, потім друга, але Каті не було.

– Де вона? – насторожено запитав демон. Максим подивився на годинник.

Ірина встала, на ходу тверезіючи:

– Рахунок, будь ласка.

Карбуючи крок, вона зайшла до жіночого туалету. Неделікатно обвела поглядом дівчину біля дзеркала та літню даму з серветкою в руках, зазирнула до порожніх кабінок.

Пройшла прибиральниця – зайшла в одні двері, вийшла в другі. Ірина, неначе собака-шукач, вийшла до критої оранжереї, тупо оглянула риб в акваріумі, обернулася до гардероба…

І встигла побачити в прорізі дверей, перш ніж вони зачинилися, знайому фігурку.

* * *

У центрі міста завжди свято. Катя йшла в юрбі, серед рекламних вогнів, серед ліхтарів та фар, серед квіткових кіосків, серед вітрин і туристів, містом, де навіть опівночі не видно зірок через усюдисуще світло. Катя любила світло. І зараз, на світлі, ій було добре й спокійно.

Вона, немов змія, скинула одну за одною кілька шкур. Неначе кішка, прожила кілька життів; і провина, і любов – усе закінчилося в один день, і настала свобода. Спокій. Сила. Свобода.

На ходу вона набрала телефон редактора Міли – і потрапила вдало.

– Катрусю! – весело закричала Міла. – Прийняли твій старий нарис про дитячу заікуватість і добре заплатять, правда, вже наступного місяця!

– Тільки не пізніше, – твердо сказала Катя. – І підкинь мені ще замовлень, будь ласка, яких завгодно замовлень: я з чоловіком розлучаюся остаточно.

Міла була вражена:

– Та ну! Слухай, поважаю, респект, давно час. Під'їдеш завтра до редакції?

– Ага, дякую!

Вона дочекалася зеленого світла. Перетнула магістраль. Уповільнила крок, набрала Максів номер; він, як ніколи, відгукнувся зразу:

– Катю, ти де?!

– Вибач, зателефонували в терміновій справі, – сказала, дуже задоволена своїм спокоем. – Довелося піти. Знаеш, нам треба одержати офіційне свідоцтво про розлучення, щоб не було ні проблем, ні питань.

Тиша у слухавці була красномовнішою за будь-який крик.

– Вибач, це все, – сказала Катя. – Я там за себе розплатилася… на добраніч.

Вона перервала зв'язок, і одразу прорвався дзвінок од відьми. Катя, поморщившись, знову натиснула відбій.

* * *

Дівуля могла взяти машину. Могла піти куди завгодно; навколо топтали брук тисячі шин, і тисячі ніг топтали тротуар.

Демон був тут, за плечем. Мовчазний.

Ірина знову набрала ii номер. Відповіді не було. І не буде.

– Падлюка! – закричала вона вголос. – Падлюка цей Макс… Які ж падлюки мужики, які гади, вона тебе кохае, паскуднику ти такий!.. Ба ні… і ту йому треба, і цю… Жеребці, жеребці безсовісні!

Від неі сахались, наче від припадочноі. Навколо впиралися в небо висотні будинки: самогубець тут знайде вихід, бодай якийсь дах…

– Що тепер робити?!

Демон мовчав. Ірина знову й знову повторювала дзвінок; ніхто не відповідав.

* * *

Слухаючи, як смикаеться в кишені телефон, Катя зупинилася перед вітриною. Сувеніри й ласощі; Катя пройшлася залою, вибрала шоколадний торт, ароматичну свічку із запахом меду і насамкінець – величезну троянду.

– Йдете в гості? – запитала привітна касирка.

Катя всміхнулася ій:

– Ні, це я собі.

– Оце правильно! – касирка навіть спину випрямила. – На здоров'я!

Усміхаючись, ій запакували торт і свічку. Катя вийшла з магазину, притискаючи до грудей ароматне й ніжне, обережно стискаючи стебло з підрізаними шипами. На годиннику було пів на одинадцяту; Катя подумала, що краще проїхатися кілька зупинок на метро, ніж…

Поруч грюкнули дверцята машини. Здоровенний гевал рвонув до входу в магазин, як ядро з гармати, і Катя опинилася на шляху цього ядра. Кругле тверде плече відкинуло іі вбік, згорток випав з рук, пластик лопнув.

– Чого розчепірилась на дорозі, суко? – на ходу кинув гевал і зник за дверима.

Катя залишилася стояти. Механічно підняла згорток…

І знову впустила.

Зверху впустила троянду.

Доля наздогнала іі цієі миті – наздогнала й накрила непроглядною чорнотою.

* * *

– Ви не бачили тут дівчини в червоній курточці? Ви не бачили тут… Сам такий. Стривай… Пані, пані! Ви не бачили тут дівчини в червоній… Чорт!

Ірина зупинилася посеред вулиці. Прямо перед нею була вітрина дорогого супермаркету – сувеніри й ласощі; на ганку лежала загублена кимось велика троянда.

Вона ввійшла до магазину. Сліпо озирнулась, нікого не знайшла, заслужила підозріливий погляд охоронця.

Вийшла.

Стрілки всіх міських годинників підповзали до одинадцятоі.

Катин телефон не відповідав.

* * *

Машина – фургончик із логотипом на борту – зупинилася біля під'їзду багатоповерхівки. Скуйовджений чоловік у картатій сорочці відразу почав гасати туди-сюди, задоволений і обурений водночас:

– Чого так пізно? Уже одинадцята година! Я вас чекав цілий день!

– Ну, вибачте, – примирливо сказав працівник. – Ми не винні, нам пізно зателефонували, пізно привезли…

– Це неподобство! Я не чекатиму до завтра!

– А не треба чекати, зараз установимо, хіба довго?… Ключі від даху е?

Катя зупинилася, дивлячись, як працівники вивантажують із фургончика супутникову тарілку в упаковці. Ні, вона ні про що не думала. Вона просто дивилася; звично вібрував у кишені телефон.

– Є, е ключі від горища!

– Давайте швиденько… Взяли, пішли!

Катя звела очі до неба. Високо над нею вимальовувався на тлі фіалкового марева темний край даху.

* * *

– Що тепер робити? – Ірина стояла, дивлячись на свій телефон. На шкалі акумулятора залишилася остання поділка: ще трішки, і апарат розрядиться.

– Молитися, – сказав демон, і від звуку його голосу в Ірини волосся стало сторч. – Заупокійну читати. Я тобі ще вранці сказав, що вона накладе на себе руки! Я тебе заздалегідь попередив, паскудо! Що ти зробила, аби іі втримати?!

Під його напором Ірина наіжачилася – з останньоі сили:

– Що я зробила?! Та я цілий день тільки те й робила! Я іі хіба що на руках не носила! Вона що, маленька? Якщо гріха не боіться і нікого ій не шкода, то нехай стрибае!

Демон зробив крок уперед – і раптом навис над Іриною, безжальний і страшний:

– А тобі когось шкода? Що ти знаеш про життя і смерть, цвіль? Що ти знаеш про самогубців? Коли ніщо не прив'язуе до життя, лише біль, коли тільки й чекаеш, щоб це швидше закінчилося?!

Ірина оступилася. Позадкувала. Притислася спиною до ліхтарного стовпа; люди навколо мали іі за божевільну.

– Ніщо не прив'язуе, – пробурмотіла Ірина.

І раптом з розмаху вдарила себе по зараженому лобі; демон тут був ні до чого.

* * *

Катя нерішуче піднялася на чуже горище. Тут було відносно чисто й просторо, пахло пилом і вологою, пахло вітром великого міста. Працівники робили свою справу, поспішали, підсвічуючи ліхтарями, і якщо й зиркнули на Катю, то одразу ж про неі забули.

Вона мала вигляд пристойної дівчини. Спокійної, впевненої в собі, забезпеченої, нормальної дівчини, якій захотілося подивитись, як порються працівники на даху і чи правильно встановлено тарілку…

Вона відійшла в тінь. На даху було таємничо, як у дитинстві; лісом стояли антени, великі й малі. Працівники квапилися, матюкалися, водили променями ліхтарів; Катя відійшла, зникла за цегельною башточкою, розчинилася – наче її ніколи тут і не було.

* * *

Намагаючись зупинити машину, Ірина вискочила далеко на проїзну частину. Хтось вилаяв її, опустивши скло. Хтось завищав гальмами…

Нарешті зупинилися пошарпані «Жигулі».

На годиннику у водія було пів на дванадцяту.

* * *

Катя ніколи не боялася висоти. Тепер це було як ніколи доречно.

Вона стояла майже на самому краечку, милуючись містом. Милуючись гострими вогнями, далекими й близькими. Кольоровими й білими. Усе відбувалося само собою; так і треба. Так легко; скинути біль, мов ношу. Вимкнутись, наче зіпсований прилад. Нічого нема, нічого нема, порожнеча…

* * *

Ірина бігла через двір, задихаючись, кашляючи, тримаючись за серце.

* * *

Раптом защемив, засмикався телефон. Вона забула про нього. Після довгої безплідної атаки він затих, а тепер знову вібрував у кишені куртки, надсадно, як друге серце. І в порожнечі, у безчассі й бездумності, що поглинули Катю, цей рух – і цей звук – здалися раптом важливими.

Відстрочка? Хвилина, дві?

Вона вийняла телефон; не дивлячись, хто телефонує, натиснула кнопку:

– Алло.

І раптом почула.

* * *

Вона сиділа на кам'яній підлозі, притиснувшись плечем до дверей. Притиснувши до цих дверей телефон.

А собака, почувши своє ім'я – забута собака, яку сьогодні ввечері не виводили – скиглила й дряпала двері зсередини пазурами, гавкала, скавчала і кликала.

– Джина, – хрипко повторювала відьма. – Джина…

* * *

– Джина, – прошепотіла Катя в слухавку.

Навряд чи собака іі чула – радше, відчула і зайшлася новим гавкотом, заскавчала, завила.

Телефон вирвався з Катиної руки й полетів униз, у порожнечу. Дівчині здалося, що вона дивиться на нього довгі хвилини – як він падає зі страшної висоти, як свище вітер, як наближається чорна земля…

Телефон упав на асфальт.

По всьому місту пробило північ. Запищали електронні годинники, застукали баштові, електронні злилися в серію нулів.

Точка відліку.

* * *

Ще через годину Катя сиділа в нічному дворі, на лаві, стискаючи в руках повідець, а Джина сиділа поруч, не наважуючись відійти ні на крок.

– Пробач мені, – шепотіла Катя, зарившись пальцями в густу вологу шерсть.

І підводячи лице до неба, повторювала:

– Пробач мені…

У будинку світилося всього п'ятеро чи шестеро вікон. Спустився сусід, хазяін Румпеля; поставив йорка на землю поруч із Джиною. Маленький пес здивувався.

– Можна? – запитав сусід.

Катя кивнула. Він сів поруч із нею, пліч-о-пліч; між іхніми ліктями було кілька сантиметрів.

– Ви сьогодні дуже пізно, – сказав сусід. – Я подумав… Краще б вам тут самій не сидіти.

Катя швидко на нього глянула. На його серйозне, відкрите, уважне лице; вона й досі не знала імені цієі людини.

– Я не сама, – сказала вона й заплакала.

* * *

Дорогою до офісу Ірина розжилася на піцу з грибами та на пляшку коньяку. Ліки допомогли: коли від піци лишилося кілька шматочків тіста по краях, а пляшка спорожніла майже наполовину, відьма знову відчула себе людиною.

– Ні слова доброго, – вона роззирнулася. – Ні тобі «спасибі», ні «молодець»… Це ж була моя ідея! Моя! Геніальна! Хоч би похвалив!

Ніхто не відповів. Демона Олега не було в полі зору.

П'яно всміхаючись, Ірина дістала пудреницю. Мигцем поморщилася, побачивши свою фізіономію; наблизивши дзеркальце до очей, оглянула відбиття кухні:

– Агов!

Але демон не відбивався і в дзеркалі.

Ірина пройшла до приймальні. Торкнулася черепа. Ширше розчинила кватирку; демона не було.

– Гей-гей!

Навчена гірким досвідом, вона не поспішала радіти. Повернулася на кухню, зазирнула під стіл і знайшла під стіною пачку сигарет, яку стусаном загнала туди ще вранці.

– Ага!

Допомагаючи собі руків'ям швабри, Ірина витягла пачку. Нігтями під чорним облупленим лаком підчепила сигарету, затиснула в зубах. Клацнула запальничкою. З насолодою закурила…

Нічого не сталося. Ні стусана, ні окрику.

– Слава тобі, Господи, – сказала вона від усієї душі й, переклавши сигарету в ліву руку, широко перехрестилася. – Пішов, гад. Немає його! Слава Богу…

Регочучи, захлинаючись, вона зробила кілька кіл кухнею. Розчавила сигарету в попільниці; стрибала, здійнявши руки до стелі, і бурмотіла невиразно:

– Тепер усе… тепер усе… тепер пішов… усе… свобода…

Задеренчав дзвінок у дверях.

Демони не дзвонять; гадки не маючи, хто це міг би бути, але заздалегідь готова обійняти й розцілувати гостя, Ірина відчинила двері.

Два медики в синьому ввірвались, як ніндзя, і моментально – не встигла Ірина кліпнути – натягли на неї гамівну сорочку. Услід за санітарами зайшла бліда, змарніла Віка:

– Усе добре, Ір. Спокійно. Усе буде добре…

– Гей-гей-гей! – заволала обурена Ірина. – Відбій тривоги! Зі мною вже все нормально, уже все, здорова!

Старший з людей у синьому, пройшовши на середину кухні, роззирнувся. Подивився на півпляшки коньяку, покивав головою; його погляд зупинився на кривому написі впоперек стола: «У моій смерті прошу нікого не звинувачувати»…

– Господи, – простогнала Віка. – Цього я й боялася!

– Біла гарячка, – сказав старший медик. – У машину!

Ірина розсміялася.

Вона сміялася весь час, поки її обережно зводили сходами й пакували в карету «Швидкої допомоги».

* * *

Двое людей сиділи поруч на лаві у дворі, і поруч перебували ніч дві собаки.

Займався світанок.

Історія друга

Гра в наперстки

– Якщо чесно, то треба мені у відпустку…

Поки спускалися сходами лікарні, Віка все намагалася підтримати Ірину під лікоть. «Невже в мене такий жахливий вигляд? – думала відьма. – Невже я схожа на людину, нездатну здолати трьох сходинок?»

Ледь одійшовши від порога, вона вивільнила руку:

– Сигарети принесла?

Віка простягла їй пачку «Вінстона» й запальничку. Ірина затягнулася; згори, з вікон, затягнутих у фігурні грати, на неї дивились із заздрістю.

– Кліентки телефонували, – повідомила Віка, явно бажаючи підбадьорити. – Одна плакала, дякувала – до неї чоловік повернувся. Друга хоче ще раз

прийти – не дотримувалася твоіх приписів, не постувала, тому й досі роботи не знайшла.

– Ага, – безбарвно відгукнулась Ірина.

– На сайт пишуть, нові щодня телефонують… Відпустка, звісно, це добре. Але оренди за офіс ще ніхто не скасував.

«Капіталізм, – похмуро подумала Ірина. – Потогінна система, як у дев'ятнадцятому столітті. Ні тобі оплаченого лікарняного, ні тобі соцпакета, ні профспілкової путівки до санаторію. Працюй, працюй, наче раб на галерах. Бо кліентура розбіжиться, оренда зжере весь прибуток, а у Віки, до речі, дочка шістнадцятирічна, ій наступного року до інституту вступати…»

Відразу подумки вона роздратовано себе урвала: «А чому це я повинна дбати про Вічину дочку? Що, своіх проблем мало? У мене задниця сколота, повна сумка таблеток, та ще й діагноз під сумнівом. От замкнули б мене до шизарні місяці на три, якої б Віка тоді заспівала? Добре, що згоди на лікування я не підписала, а той факт, що я небезпечна для себе й оточення, у стані ремісії виявити не вдалося. А якби я розказала чесно, що і як зі мною було – застосували б, не вагаючись, статтю двадцять дев'яту про примусове лікування, і сиділа б я в палаті, і з нудьги знімала б вінець безшлюбності подругам по нещастю…

Добре, що я прикусила язика й не розказала ім правди про демона. Не зізналася, хто мені лоба об дзеркало розбив, хто синця під оком поставив. Утім, синець уже майже зійшов…»

– Іринко, – Віка стурбовано зазирнула ій в обличчя. – Ти взагалі як?

– Нормально.

– Ти вибач, раптом що. Я за тебе злякалася. Подумай сама. Припадок, потім лице розбите, неадекватна поведінка, потім ті твої есемески…

– Ти все правильно зробила, – вимушено погодилася Ірина.

– А тепер ти… здорова?

– Сподіваюсь, – Ірина намацала на дні сумки, під капцями в пакеті, перемотаний скотчем паперовий згорток з таблетками. Однією з перших лікаревих версій була «симуляція наркоманки в надії одержати свої колеса…» Помилився ескулап. Ніякої радості від цих таблеток мені нема. Чи іх треба горілкою запивати?

Одна надія – якщо, боронь Боже, знову з'явиться цей… демон на ім'я Олег, – таблетки виженуть його крутіше за будь-який екзорцизм.

– Добре, – вона кинула сигарету повз урну, – ідьмо.

* * *

Якщо чесно, відьмі треба було не у відпустку, а на пенсію.

За три довгі ночі, проведені в клініці, вона встигла багато про що передумати. І, як бувае в складних ситуаціях, щохвилини всередині розгойдувався величезний маятник. Праворуч – і вона вірила, що в неі стався нервовий зрив, загострення невідомо де набутоі шизофренііі, обтяжене маренням. Ліворуч – і вона точно знала, що ій явився натуральний демон – потойбічна істота – чомусь стурбований порятунком самогубці Каті.

Демон досяг успіху, Катю врятовано Іриниими руками, зате рятівниця опинилась у шизарні. Заради справедливості – сама винна; якби відьма не намагалася так затято позбутися демона, не довелось би красуватися в гамівній сорочці.

А якби Катю, зовсім чужу дівчину, врятувати не вдалося?

Ледь задрімавши, Ірина прокидалася на твердому ліжку від страшного сну – вона стоіть на даху, і ноги самі собою роблять крок у порожнечу. Хіба е сумнів, що демон відьми не пощадив би?

А скількох він уже не пощадив?!

«Чому саме я? – питала себе Ірина і щоразу доходила невтішного висновку: через те, що я відьма. Я стою над пеклом, упевнена, що це порожня бульдозерна яма, і за гроші придурююся, що говорю з духами. І раптом із ями вилазить… не хочу знати хто. Він вилазить, бо я говорю з духами, в яких не вірю, але він вилазить…»

Залишившись, нарешті, сама, Ірина довго прибирала в квартирі: збирала, вигрібала звідусіль аркуші, клаптики, обривки паперу, на яких олівцем і кульковою ручкою було написано одне й те ж: «Гро, ти влетіла». Збирала іх, намагаючись не дивитися, скосивши очі, затамувавши подих; зав'язала все у два великих поліетиленових пакети й винесла, хитаючись, на смітник.

Сусідка подивилася співчутливо. За час, проведений у лікарні, Ірина схудла так, що одяг висів на ній мішком. Це для кліентів добре: у іхніх очах худа відьма краща за ситу.

«Хоча – які там кліенти! Я ж клялася зав'язати!»

* * *

В офісі нічого не змінилося. Хіба що з кухонного стола зникла клейончаста скатертина з написом «У моій смерті прошу нікого не звинувачувати», а на іі місці з'явилися пластикові серветки з голландськими краевидами: млин, пастушки, корови.

– Дивися, – Віка ввімкнула ноутбук, відкрила для Ірини таблицю. – Цій, цій і оцій я обіцяла перетелефонувати сьогодні о дванадцятій… От зараз і телефонуватиму. Їм треба терміново. Платити готові. Їм тебе рекомендували, розумієш, як справжню відьму.

– Хто рекомендував?

– Колишні кліентки.

– Ти ба, які ми, – Ірина важко опустилася на стілець.

– Іринко, – Віка сіла навпроти, – я ж говорила з твоїм лікарем. Він каже – нема в тебе шизофренії, йому, каже, весь його досвід підказує, що нема. Він узагалі був переконаний, що ти симулянтка – тільки не розуміє, нащо тобі симулювати.

– Якщо чесно, – Ірина нарешті наважилася вимовити вголос те, що не давало ій спокою, – якщо чесно, Вікусю, треба б мені покинути практику. Якось це все… Це дзвіночок.

Віка помовчала.

– А жити на що? – нарешті спитала.

– Ну, – Ірина подумала, – ти що, роботи не знайдеш?

– Знайду, – Віка насупилась. – Хоча… А ти на що житимеш?

– А тобі хіба не однаково? – Ірина витягла з пачки нову сигарету. – Усі наче подуріли: думають і думають, бачиш, про інших, рятують іх, переживають за них…

– Я за тебе не переживаю, – Віка ображено підібгала губи. – Це твое власне рішення.

Ірина курила, дивлячись у стелю.

– Я тобі щось винна? – запитала нарешті. – По грошах?

Віка змінилася на лиці. Тонкі губи взагалі зникли, втяглися під шкіру; вона вийняла паперовий блокнот (особливо важливі розрахунки Віка комп'ютерам не довіряла), послинила палець, перегорнула кілька сторінок; показала Ірині.

Ірина так само мовчки витягла гаманець. Відрахувала гроші. У гаманці після цього майже нічого не лишилося.

– Дякую, – біла й сувора, як статуя, Віка сховала гроші й поклала на стіл ключі від офісу. – Сплачені рахунки за електрику в нижній шухляді стола. Щось іще?

Ірина люто затяглася.

– Дякую, – з гірким сарказмом повторила Віка.

І рушила до дверей. Ішла дуже довго, як по злітній смузі – хоч у тісній квартирі від кухні до виходу було близько трьох метрів, не більше.

– Стривай!

Віка з готовністю зупинилась, але обертатися не стала.

Ірина відклала сигарету:

– Ти, той… Шизофренії в мене нема, але нерви не в порядку. Спробуемо… Помаленьку. Ану ж я ще на щось згоджуся?

* * *

– Як листя на дереві, як золото в кришталі, так збільшаться гроші раби Божої Анни!

Горіла свічка, масно дихали пахощі. Наче нічого й не було, щирився старий череп на столі, вкритому церковною парчею. У кришталевій вазі, дзенькаючи, каталася старовинна жовта монетка.

– Як зірки на небі, як золото в дзеркалі, так збільшаться гроші раби Божої Анни!

Монета лягла на кругле дзеркальце.

– Як сильна річка притягує струмочки, а море – сильні річки, як жінка притягує чоловіка, а чоловік – жінку, як ніч притягує день, а день – ніч, так щоб і ти, грошику, притягував рублі та евро, долари й фунти, хай прибуде до тебе, і хай буде так завжди!

У пальцях з оновленим манікюром з'явився зелений гаманець із зображенням Бенджаміна Франкліна.

– Гроші течуть золотою річкою й назавжди залишаються з тобою… Тут, до кишеньки, кладу тобі амулет твій. Завжди носи з собою. Руками не торкайся. Нікому не віддавай у жодному разі, з ним і гроші твої підуть!

Кліентка – висока плечиста дама, в минулому, здається, спортсменка – енергійно закивала.

– Ітимеш – на поріг поклади двісті баксів. А як покладеш – скажи: «Скільки кладу, тисячу разів по стільки хай повернеться мені». І хай буде так!

Очі в кліентки стали геть скляними.

Викликати духа цього разу Ірина не ризикнула й через хвилину відправила кліентку назустріч незліченним багатствам; та залишила на порозі п'ять тисяч рублів дрібними купюрами – очевидно, все, що в неї було.

– А чого, добре, – стримано похвалила Віка. – Ір, ти ж сама маеш відчувати – пруха йде. Хіба ні?

– Та начебто пруха, – Ірина покрутила в руках запальничку, хотіла знову закурити, та раптом відчула відразу до сигарет. – Бачить Бог – вони самі цього хочуть, я ім роблю краще, по-чесному допомагаю!

Вона питально озирнулася, ніби чекаючи, що Той, до кого вона звертається, підслухує під вікном і схвально кивне у відповідь. Проте знамення не було; Ірина полегшено перевела подих:

– Знаеш… Там е цукерки шоколадні заникані, і десь іще був коньяк. Відсвяткуемо, іхали-возили, повернення в професію!

Продзвенів дзвінок у дверях.

На порозі стояв чоловік.

* * *

Вона не те щоб не любила працювати з чоловіками – певною мірою з ними було простіше. Але ті, що траплялися Ірині в іі практиці, були зазвичай істериками, і тому іхні реакціі, траплялося, заганяли іі в глухий кут.

Цей новий не був ні істериком, ні підкаблучником. Довговолосий, але з твердим підборіддям; плечистий, але не культурист. Було йому років тридцять, й Ірина впіймала себе на несподіваній бабській цікавості, що не мала нічого спільного з роботою.

– Бачу, біда в тебе велика, – сказала вона одразу ж, як чоловік сів; таким, як він, важко першим почати скаржитися.

– Неприемність, – підтвердив він крізь зуби.

– Жінка, – означила Ірина найперше, найширше поле здогадів – і не промахнулася. Ніздрі кліента роздулись, очі сказали «так».

– Любовний інтерес…

Ні.

– Зрада!

Точно. Першу серію розмови з кліентом відьма любила найбільше – гра в «морський бій» на живій людині.

– Вона тобі зрадила…

Але не просто покинула. Немае однозначноі реакціі.

– Але ти іі досі… любиш?

– Ненавиджу, – сказав чоловік крізь зуби.

– Від любові до ненависті, – Ірина проникливо всміхнулася. – Ну, розказуй, як ви розійшлись.

– Я фотограф, – він подивився на череп. – Роблю на замовлення фотосесіі… портфоліо… Еротика. Деякі вдалі фото залишаю собі.

– Еротика, – повторила Ірина, ніби прислухаючись до звучання.

– Порнуха! – з викликом сказав кліент. – Але на замовлення, індивідуально, розумієте?

– Розумію, – Ірина прискалила око. – Вдалі залишаеш собі.

– А вона залізла до мене в камеру й скачала мою добірку, – важко, ніби шпурляючи каміння, заговорив чоловік. – І виклала в мережу.

Затріщав гнотик свічки.

– Ох, тяжка справа, чоловіче, – пригніченим голосом сказала Ірина. – З Інтернету ніяка відьма тобі не позбирае… Що з воза впало…

– Знаю, – погляд став колючим. – У мене тепер проблеми з кліентами. Великі проблеми.

– Можна очі відвести, – подумавши, запропонувала Ірина. – Хто тебе не любить – щоб забув про тебе. Спершу свічку в церкві поставити й помолитися за іхне здоров'я, а потім…

– Не треба! – чоловік стис у кулак руку на коліні. – Мені помститися ій треба, цій суці.

Ірина зустрілася з ним очима.

Їй траплялося в житті бачити по-справжньому страшних людей – готових убити, покалічити для діла й заради задоволення. Вона іх не боялася – просто знала, що треба триматися якнайдалі. Зараз, дивлячись у блакитні очі довговолосого фотографа, відьма здригнулася.

– Я хочу, щоб вона мучилася, – сказав чоловік, – щоб вона осліпла, щоб іі паралізувало. Я добре заплачу. Коли я побачу, що пристріт діе, заплачу ще більше.

Ірина перша відвела очі:

– Не шкода? Вона ж… од ревнощів, мабуть. Любить, отже, ревнуе.

Похитнувся стіл; здригнулося полум'я свічки, похитнувся череп.

– Я не хочу, щоб вона померла, – крізь зуби сказав чоловік. – Нехай помучиться.

– Фотографія е? – після паузи запитала Ірина.

Кліент витяг із внутрішньоі кишені роздруковане на принтері фото. Ірина піднесла фотографію до світла; миловида дівчина з великими зубами сиділа за святковим столом, широко всміхалася, на іі плечі лежала чиясь рука. Очевидно, дівчину вирізали з групповоі фотографіі, не шкодуючи чужих кінцівок.

Ірина примружилась. Поглянула на фото. Подивилася на кліента; нюанс у русі його брів, ледь акцентований жест, уважний погляд змусили її насторожитися.

Вона знову поглянула на фото. Зубаста дівчина дивилася не прямо в камеру, а трішки повз; її невелика, але щира особистість відбилася на обличчі, у півколах біля губів, у малюнку тіней навколо повік, у блиску невеликих підфарбованих очей. Дівчина могла бути ким завгодно – тільки не авантюристкою, що викладає в мережу чужі інтимні знімки.

– Що ж ти, милий, чужу фотку мені підсовуеш? Фотограф на секунду перестав дихати.

– Вибач, стара, – сказав хрипко, – не той папірець витягся.

– Перевіряеш? – Ірина підвищила голос. Від звертання «стара» її аж перекосило. – Та перевіряй-перевіряй. Думаеш, не бачу? Я все бачу!

Фотограф уперто стис губи.

– А ти як думав?! – Ірина підвищила голос ще на півтону. – Усе бачу. Зла ти людина, от зло твое через людей і повертаеться…

Стіл знову затрясся. Захиталася свічка; череп підстрибував і хіба що не стукав зубами.

– Дешевих трюків не треба, – злісно сказав чоловік.

Ірина обома руками вчепилася в стільницю. З'явилася й зникла дурнувата думка про землетрус. Вона оглянула темну кімнату, намагаючись побачити, чи не тремтить іще щось, чи не гойдаеться лампа…

І завмерла, втупившись у дальній куток через плече фотографа. Рот роззявився сам собою. Чоловік хотів щось сказати, але, побачивши вираз її обличчя, замовк.

Стіл припинив трястися раптово, як і почав. Ірина замружилась – і знову розплющила очі. Потім протерла їх, розминаючи повіки пальцями. Ні; в тому кутку нікого не було. Нікого й нічого.

– Я на таке не купуюся, – голос кліента здригнувся.

– А я не торгую, хлопче, – Ірина сама здивувалась, як хрипко й страшно пролунав її голос. – Забери свою фоточку.

Чоловік невпевнено взяв фотографію зубатої дівчини. Повагавшись, вийняв із внутрішньої кишені інший знімок: те саме застілля. Групове фото, не порізане ножицями, а ціле; за накритим столом, де царювала над тарілками величезна пляшка мартіні, сиділи рядком білявий чоловічок, худий і низькорослий, дівчина з великими зубами, а поруч із нею, поклавши їй руку на плече, – жінка трохи старша, фарбована блондинка років тридцяти в стильних окулярах. Цю блондинку легко можна було уявити за якою завгодно диверсією: не тільки фото злити в Інтернет, але й, мабуть, роздряпати пику щасливій суперниці чи навіть хлюпнути в очі кислотою.

– Ця? – строго запитала Ірина.

– Вона.

– Таки хочеш покарати? Бо дивись: усі під Богом ходимо. Щоб відповідати не довелося.

– А тобі не доведеться? – чоловік поборов страх і тепер соромився його. – Відповідати? Ти ж, мабуть, щодня твориш щось ще й гірше?

– Гірше – ні, – Ірина, миттю змінивши тон, масно всміхнулася. – Фотографіі мало для твоеі справи. Треба ще щось – волосся, нігті…

Кліент пограв жовнами і вийняв з тіеі ж таки кишені білий пластиковий гребінець. У зубцях заплуталися дві-три волосинки; Ірина була неприемно вражена його передбачливістю.

– Це точно іі волосся? Ти не чуже мені приніс?

– Їі, – чоловік одвів очі.

– Отже, так, – Ірина міркувала, – для початку…

Стіл сіпнувся. Чоловік напружився. Ірина до останньоі секунди сподівалася, що пронесе, що минеться; не минулося. Вона знову замружилася, відчуваючи, як усе іі життя, щойно владнавшись, летить шкереберть.

Коли вона розплющила очі, демон на ім'я Олег стояв за кілька кроків, і його сірий костюм у напівтемряві здавався світлим. Ірина мовчала, наче язика проковтнула; кліент мовчав теж. Не бачачи демона, він примудрився відчути його присутність і тепер дедалі більше нервувався.

– Я все для тебе зробила, – сказала Ірина крізь зуби. – Що тобі треба?!

– Мені? – вразився фотограф. – Та я ж…

– Фотографію лиши собі, – сказав демон. – Цю, другу, де вони разом бухають.

– Знову?!

– Що?! – викрикнув роздратований кліент у паніці. – Я щось незрозуміле сказав?

Демон мовчав. Обличчя його було похмурим; Ірина, зціпивши зуби, знову подивилася на кліента. Той злився, нервувався й пітнів, і запах поту пробивався крізь дух димучих пахощів.

– Фотку лиши, – сказала тяжко. – Оцю. І забирайся. Гроші поклади біля порога. Триста баксів, зеленими чи за курсом, а не покладеш – нарікай на себе.

– Ми так не домовлялися, – чоловік говорив крізь зуби. – Ти не сказала, що я одержу.

– Виконаю замовлення, – Ірина охрипла й прокашлялася. – Нашлю пристріт, якщо хочеш, на цю тітку в окулярах. Три дні мине – побачиш перші ознаки.

Фотограф глибоко зітхнув, аж загойдався вогник свічки. Ірина дивилася незворушно, як череп.

Чоловік уривчасто кивнув, устав і вийшов. За ним зачинилися двері. Демон, ніби тільки цього й чекав, широко пройшовся кімнатою. Старий паркет під його ногами не рипів.

– Що ти хочеш? – швидко пробурмотіла Ірина. – Чого ти знову…

– Тобі сподобалося в шизарні?

– Ні! – Ірина здригнулася.

– Хочеш провести там решту життя?

Череп сам по собі підстрибнув на столі, і блимнула свічка, наче лампочка на вітрі. Через частку секунди Ірина зрозуміла, що це вона сама гойднула стіл – різким мимовільним рухом.

– Ірино! – у двері зазирнула Віка. – Мужик нічого так бабок підкинув… Ти в порядку?

– Так, – Ірина нахилилася, ніби щось підбираючи з підлоги. – У повному порядку. Все в мене добре.

Багаторічна школа лицемірства могла б пишатися відьмою як найкращою ученицею. Але Віка, досвідчена помічниця, щодо інтуіції не набагато поступалася патронесі.

– Точно? – Вічин голос затремтів. – Ірино, ану глянь на мене.

Ірина випросталася. Пройшлася кімнатою, розсунула штори, впускаючи денне світло. Подивилася Віці просто у вічі:

– Ну що ти, Вікусю, мимо каси переживаеш? Тип цей – рідкісна погань, хоче пристріт наслати на свою колишню.

– Ірочко! – Віка не відводила погляду. – А ти ж начебто пристріту… не насилаеш… Чи як?

«Шарлатанка я все-таки чи ні? – запитала себе Ірина. – З одного боку, Віка все про мене знае, про моі замовляння й про закляття, і відгуки вдячних кліентів сама ж пише на сайт. З другого боку… а хто його знае? Пристріт наслати – раз плюнути. Хтось устоіть, а хтось упаде. І доводь потім, що відьма насправді – авантюристка».

– Пристріту досі не насилала, – Ірина стягла з голови хустину. – Знаеш, треба б іконку в кімнату. Так, щоб… ну, щоб так.

– Ага, – погодилася Віка. – А ти ж відьма – це як, нічого? Іконка тут доречна?

– Я цілителька, – промимрила Ірина.

Ніколи й нікого не тривожила та каша, яку вона заварювала на замовлення з православних, язичницьких та вудуїстських обрядів. Допомагае тобі Христос, Перун чи Гандальф – байдуже, аби допомагали, тому що ти – хороший і заслуговуеш на краще, а сусіди, рідня чи колеги – сумнівні; подекуди просто справжні негідники, тому Христос, Перун чи Гандальф тобі допоможуть, а винних покарають…

Демон Олег стояв мовчки, схрестивши руки на грудях, як суддя чи навіть кат.

– То будемо святкувати? – все ще напружено запитала Віка. – Повернення в професію?

Ірина звела підборіддя:

– Будемо. Наливай.

* * *

Поки Віка поралася на кухні, Ірина пройшла до суміщеного санвузла найманоі квартирки-офісу. Сіла на край ванни, вийняла з сумки паперовий згорток, заклеений скотчем. У згортку лежали таблетки – всього п'ять штук.

– Не смій, – сказав демон.

У тісному приміщенні місця йому не було, тому він відбивався в дзеркалі.

Ірина пустила воду у ванну й у раковину, щоб створити шумову завісу.

– Я серйозно, – сказав демон, – ти від ціеі гидоти звалишся з копит, а часу в нас – до четвертоі ранку.

– Часу в нас? – буркнула Ірина, викочуючи на долоню білясту таблетку.

– Дехто повіситься сьогодні о четвертій тринадцять ранку. Якщо ти його не зупиниш.

Ірина засміялася.

– Відьмо, – сказав демон. – Ти сумніваешся, що я можу запроторити тебе до шизарні назавжди?

Ірина потяглася губами до таблетки.

Рука іі сіпнулася, ніби долоню підбили знизу. Таблетка злетіла, покрутилася в повітрі й упала у ванну, просто у вир біля стоку. Ірина заточилася й трохи не гепнулася вслід – як була, в одязі. Згорток з іще

чотирма «колесами» випав, таблетки розкотилися по підлозі, забиваючись до щілин, до запилюжених дірок, проникаючи глибоко під ванну.

Ламаним жестом маріонетки Ірина міцно схопила себе за волосся й кілька разів смикнула – так, що з очей линули сльози, а на пальцях залишилися видерті з корінням пасма.

– Вистачить? – спитав демон. – Чи ще?

– За що?!

Її руки знову потяглися до волосся.

– Вистачить!

– От і молодець, – демон у дзеркалі підійшов зовсім близько, майже вперся лобом у скло. Втупився в Ірину згори вниз. – Скоріше відішли свою Вікулю нафіг. Треба працювати.

– Як же я відішлю? – Ірина стримувала сльози й говорила пошепки, боячись, що Віка на кухні почуе голос або схлип. – Якщо я відішлю – вона ж одразу все зрозуміе. Викличе санітарів. І тоді твій самогубець точно повіситься, тому що з гамівної сорочки навіть ти мене не визволиш!

– Відьмо, – сказав демон із дзеркала, – коли тобі треба, ти вирізняешся розумом і кмітливістю. Придумай, як відіслати Віку, щоб вона нічого не запідозрила! Це тобі треба, а не мені.

– Тобі це теж треба, – пробелькотіла Ірина. – І подумай, кому треба дужче.

Демон дивився на неї з глибин задзеркалля, і погляд його потроху наливався такою люттю, від якої в Ірині заболів живіт.

– Добре, – сказала вона швидко. – Я придумаю.

* * *

На столі обіцяли свято коробка цукерок та маленька пляшка «Хеннессі». Під вікном репетувала сигналізація на чужій машині і про щось радилися кліенти нотаріуса, чий офіс був на поверх нижче. Ірина зі смутком подумала, що там кліентів тепер більше, а ще недавно все було навпаки…

Демон вийшов із ванної, причому зачинені двері не відчинялися. Зупинився за спиною у Віки. Ірина облизнула губи.

– Ти чого така рум'яна? – Вічина пильність не слабшала.

– Бліда – погано, рум'яна – погано, – пробурмотіла Ірина. – Таблетку я проковтнула, мені лікар про всяк випадок із собою дав. Для профілактики.

– І що?

– І відчуваю, що розвезе мене зараз од цієї таблетки, – сказала Ірина з огидою. – Не буду я їх більше пити, в мене від них голова пухне… Вік, відкладімо свято на кілька днів?

– Тобі погано? – Віка насупилася.

– Я втомилася, – зізналась Ірина.

І, не стримавшись, подивилася на демона; той задоволено кивнув.

– Куди ти дивишся? – зразу відреагувала Віка.

– Нікуди. А що?

– Ти так глянула, наче в мене за спиною хтось стоїть!

– Віко, хто з нас божевільний – я чи ти?

Віка обернулася, вивчила порожній простір перед кухонними дверима.

– Ніхто, – пробурмотіла не надто впевнено. – То відвезти тебе додому?

– Накажи ій вимітатися, – сказав демон.

– А в тебе на сьогодні е якісь плани? – лагідно поцікавилася Ірина.

– Та, – Віка завагалась, – які там плани. Нема…

– А мала твоя після школи на курсах? – закинула Ірина пробний гачок.

– Ні, у неі по вівторках нема курсів. Прямо зі школи додому…

– Погуляти захоче?

– Яке там! У неі стільки уроків…

Віка замовкла, різко перемкнувшись. І раптом зізналася:

– Вона так учиться, просто відмінниця! Так старається! Усі кажуть здібна, працьовита. Треба тільки платити – там репетиторові, тут на курси…

– Не переживай, гроші будуть, – упевнено пообіцяла Ірина.

Віка раптом усміхнулася тепліше, ніж звичайно:

– Та ясно… Я поки жива – зароблю…

Ірина, що звикла читати по обличчях, побачила в іі очах дочку Дашу, гостю з майбутнього, котра з відзнакою закінчила університет, вступила до аспірантури й одночасно одержала роботу в солідній фірмі. І все це, якщо помріяти, всього через кілька років…

– Час іде, – демонові плювати було на Вічині материнські амбіції. – Кожна секунда на вагу золота. Жени іі!

– Тоді йди, – бадьоро сказала Ірина, забувши, що після таблетки ій годилося б бути млявою й сонною. – Допоможи ій, ну, вечерю приготуй, нагодуй дитину.

– А як же ти?

– А мені ще пристріт насилати, – згадала Ірина.

Віка потемніла на виду. Підібгала губи; виклала на стіл загорнуті в папірець гроші:

– Цей мужик десять тисяч залишив!

– І воно того варте, – Іринин голос посуворішав. – І… ось. На, ти заробила. Потім зведемо рахунки.

Одержавши на руки пристойну суму, Віка остаточно забула про свою підозріливість. Можливо, наказові нотки в Іриниому голосі переконали ії, що з відьмою все гаразд, а може, гроші перемкнули в голові крихітний важілець; хай там як, а Віка мовчки сховала коньяк, запхнула в пакет цукерки, пройшла повз непорушного демона і, вже стоячи з сумкою у дверях, озирнулася через плече:

– Іринко, ти б той пристріт… Усе-таки не треба, га?

– Але ж він заплатив. Нам же гроші потрібні, – Ірина не втрималася, щоб не підколоти.

Віка зітхнула:

– Ну… може, якось… не назавжди, не дуже сильно… Так можна?

«Учора вона забирала мене з шизарні, – подумала Ірина. – А сьогодні вірить у мое чаклунство, як вірять коханцеві, котрий сто разів зраджував».

– Тебе попідганяти? – крізь зуби поцікавився демон.

– Добре, – квапливо сказала Ірина Віці. – Не назавжди. Я ж не звір.

Віка кивнула, відчинила двері – і лишилася так стояти, одніеі ногою на порозі:

– Ти зателефонуй у разі чого. Я приіду, допоможу тобі.

– Ага.

– Якщо стане погано – викликай «швидку».

– Ага.

– І напоготові тримай своі документи з клініки: виписку, висновок, список препаратів…

– Жени ії! – страшно гаркнув демон. – Або гірше буде!

– Згадуються мені вірші улюбленого поета Єсеніна, – сказала Ірина, звівши очі до стелі. – Відшуміла діброва, облетіла, не реви, як корова, бо не буде діла. Бувай, Віко, до завтра.

І, перш ніж Віка встигла ще щось сказати, зачинила двері.

* * *

Дивлячись у двір крізь щілину в портьерах, вона переконалася, що Віка справді пішла. У кімнаті із черепом панувала напівтемрява, на душі була дивна порожнеча: найстрашніше сталося, демон повернувся, а чи прийшов він з тартару чи виявився, як симптом хвороби, особливої ролі не грає. Хоч так, хоч сяк попереду пекло.

– Я тебе слухаю, – вона сіла за стіл. Вітер із відчиненої кватирки грався краєм портьери.

– Фотографія, – нагадав демон.

Ірина взяла зі скатерки роздруковане на принтері фото: застілля, пляшка мартіні, білявий худорлявий чоловічок, зубата дівчина всміхається, красива стервоза в окулярах поклала руку їй на плече.

Багатозначний жест.

– Ну і?

– Хтось із них повіситься о четвертій тринадцять.

– Як це – хтось із них?

– Хтось із цих, на фотографії, – голос демона пролунав утомлено. – Я не знаю хто. Тільки знаю, що повіситься на смугастій краватці, чорно-синій, із Міккі Маусом.

– Краватка з Міккі Маусом?!

– Що, ніколи таких не бачила?

Ірина придивилася до фото. Чоловічок був у сорочці з розстібнутим коміром, зубата – у светрі, блондинка – у блузці. Ніяких краваток.

– І що ти від мене хочеш?

– Щоб ти довідалася, хто це й чому хоче накласти на себе руки. І зупинила. Як це було з Катею.

– Спасибі за щиру вдячність, я дуже зворушена.

– Тобі нема за що дякувати, – процідив демон. – Ти боролася за свою шкуру, і тобі вдалося вижити. Один раз.

Ірині здалося, що в кімнаті холодно, дуже холодно, що крижаний вітер несе з кватирки колюче арктичне повітря.

– Якщо до четвертої ранку ти не розв'яжеш проблеми самовбивці… – голос демона звучав, як із пекла.

– І Міккі Мауса…

– Так. Якщо ти не розв'яжеш цієї проблеми – повісишся, на тому, що під руку потрапить. На телефонному шнурі, на мотузці для білизни.

– Тоді я краще піду до шизарні, – твердо сказала Ірина.

– Спершу зробиш, що я сказав, а потім підеш до шизарні. З почуттям виконаного обов'язку.

– Ага, – Ірина розтягла губи. – Дохідливо…

Не змінюючи виразу обличчя, не гублячи усмішки, вона зірвалася з місця й кинулася до вікна:

– Ряту…

Розрахунок був на те, щоб наполовину вивалитися з вікна, потрапити на очі перехожим, привернути увагу матусь, що гуляють у дворі з візочками, та кліентів нотаріуса. Розрахунок не виправдався: на третьому кроці в Ірини підкосилися ноги, а в горло наче хтось із силою ввігнав невидимий кляп. Ірина гепнулась, старий паркет опинився просто перед носом; демон підійшов і присів поруч навпочіпки.

– Життя – чудова штука, Ірино, – в його голосі почулися дивні, ностальгійні й водночас страшні нотки, аж дрож пройняв. – Чи не так?

Він поворушив пальцями, як це роблять ляльководи, керуючи маріонеткою на хрестовині; Ірина засмикалася на підлозі, здіймаючи й опускаючи руки та ноги.

– Життя чудове, – демон різко встав, і Ірина встала услід за ним, цілковито втративши контроль над тілом. – І так добре дивитися на світ розплющеними очима, – скорчена Іринина рука потяглася до ножиць, забутих на столі. – Ах, які яскраві барви, як світить сонечко…

Корячись чужій волі, Ірина схопила ножиці, повернула лезами до себе й піднесла до обличчя. Від жаху до неї повернувся дар мови.

– Олегу, – пробурмотіла вона благально, – не треба. Я все зроблю.

– Двое очей – розкіш…

– Олегу! – заверещала Ірина. – Олежику, я все зроблю! Я клянусь!

Ножиці завмерли за кілька міліметрів од вибалушених від жаху очей. Потім рука ii впала батогом, ножиці випали, і Ірина, знову здобувши владу над собою, насилу встояла на ногах.

– Візьми фотографію, – скомандував демон.

Ірина схопила фото тремтячою рукою. Білобровий хирляк, зубата брюнетка, блондинка в окулярах.

– Невже тобі іх не шкода? Невже не цікаво, чому людина, у якоі е все, раптом вирішуе… поквитатися з життям?

– Дуже цікаво, – пробелькотіла Ірина.

– Брешеш.

– Мені іх дуже шкода. Надзвичайно. Я все зроблю, щоб нічого не сталося…

– Лицеміриш, – гірко визнав демон.

На кухні задзвонив відьмин мобільний. Ірина не поворухнулася, так і сиділа з фотографіею в руках; телефон дзвонив і дзвонив.

– Відповідай, – сказав демон. – Це може бути важливо. Ірина послухалась, як автомат. У кухні було відчинене вікно;

Ірина з тугою глянула у двір – там зараз було стільки народу, що жінці, яка раптово випала б із вікна другого поверху, не дозволили б заподіяти собі шкоду. Викликали б «Швидку», і ага: рецидив, палата, довгі рукава…

Номер на дисплеі висвітився туманно знайомий, але не Вічин.

– Алло, – сказала Ірина дерев'яним голосом.

– Ірина? – заговорила дівчина на тому кінці дроту, і відьма моментально впізнала голос.

– Катя, – пробурмотіла вона, від подиву трохи збадьорившись.

– Так, це я… Я так і не сказала «дякую». Я хочу подякувати… Ви врятували мені життя.

– Та ні, – Ірина захекалася. – Я просто…

– І… навіть більше, – Катин голос затремтів. – Якби не ви, я б зробила величезну дурість… і підлість. Ви мене врятували. Просто знайте це, от і все.

– Е-е, – сказала Ірина.

– Я вас ніколи не забуду.

І Катя від'едналася. Відьма обережно поклала апарат на край стола.

– Бачиш, відьмо, – сказав демон. – На твоєму рахунку добра справа. Тобі зарахується.

Ірина помовчала. Подивилась на свої долоні – вони досі тряслися. Звела очі; демон стояв за три кроки, як і раніше схрестивши руки на грудях.

– Олегу, – сказала відьма, – хто тобі… – вона подивилась на телефон, – Катя?

– Ніхто.

– Тоді чому ти її врятував?

– Це ти її врятувала.

– Добре, – Ірина помовчала. – Я спитаю по-іншому… Як ти дізнався, що Катя стрибне з даху, якщо вона сама про це не знала?

– А оце, – демон дивився їй у вічі, – не твоя справа.

Ірина проковтнула клубок:

– Добре. Я питаю, бо, якби ти точно міг сказати, хто на цій фотографії, ну… має проблеми, нам було б простіше, е-е-е…

– Просто не буде, відьмо, – сказав демон. – Не сподівайся.

* * *

Отже, три різні людини. Ні імен, ні прізвищ, жодних підказок. На годиннику – чверть на першу; до останнього подиху самогубці залишилося шістнадцять годин і дві хвилини.

– Де це має статися?

– Не знаю.

– Хоч щось ти знаєш конкретно?

– Фотографія. Краватка з Міккі Маусом. Хтось із них. Усе.

Ірина пройшлася по кухні, розминаючи пальці, наче фокусник перед виступом. Відкрила Вічину телефонну базу. Насупилась. Узялася за телефон:

– Віка? Цей мужик, що останнім приходив, записувався по телефону?

– Ні, – відгукнулася в слухавці Віка. Чутно було, як шумить мотор і грає в маршрутці «Радіо Шансон». – Записався на сайті. Можеш подивитись… А навіщо?

– Для діла, – відрізала Ірина. – Ну все, вибач.

– Допомогти тобі?

– Сама впораюся.

Демон нависав над нею, заважаючи зосередитись. Ірина зайшла на свій сайт, ввела пароль, переглянула записи. Останній відвідувач зареєструвався на форумі під невимовним ніком і залишив для зв'язку електронну адресу, схоже, одноразову – ім'я скриньки звучало дико, безглуздий набір букв і цифр.

– Фігня, а не адреса, – буркнула Ірина.

– Якщо я хочу записатися на прийом до відьми, але не хочу виставляти свої координати, – мудро почав демон, – я створюю нову скриньку, спеціально для цього випадку…

– Або пишу, що в голову стукне.

– Ні. Я ж не малолітній мережевий троль, я справді збираюся піти на прийом до цієї відьми. Отже, я зацікавлений у тому, щоб одержати інформацію… Просто напиши йому! Зараз!

Ірина, як загіпнотизована, набила в поле теми: «Новини від відьми Ірини». Потім, майже не замислюючись над змістом, однак шукаючи на клавіатурі кожну букву, настукала повідомлення: «На твоїй фотці – прокляття. Зателефонуй мені».

Вона залишила в тілі листа номер свого мобільного й надіслала повідомлення – можливо, в нікуди.

– Якщо лист повернеться – значить, скриньки нема, – сказав демон, ніби відповідаючи на її думки.

– І що тоді робити?

Демон мовчав.

– Ти знав, що в базі немає його телефону? – раптом запитала Ірина.

Демон мовчав.

– Чому ти мені не сказав? Чому сам його не вистежив? Чому не запам'ятав номер його машини? Він же єдина ниточка! Чому ти…

– Через те, що я вселився в тебе! – гаркнув демон. – Я знаю те, що знаєш ти, дивлюся твоїми очима і слухаю твоїми вухами! Якби я міг сам щось довідатися – не став би бруднитися!

– Використовувати мене – значить бруднитись? – тихо уточнила відьма.

– Саме так, – демон пройшовся по кухні.

Ірина опустила очі. Поки демон лякав її, мучив, знущався – можна було прикидатися покірною і шукати шляху до порятунку. Але тепер демон не приховував огиди; вона раптом відчула себе глибоко й несправедливо

скривдженою. «Я помщуся, – подумала вона, щоб подолати лють. – Я знайду, як помститися. Він ще не знає, з ким завівся».

Зціпивши зуби, вона перевірила пошту, раз і вдруге. Лист не повернувся.

– Принаймні скринька існує, – сказав демон.

«Але відповіді нема, – подумала Ірина. – Може, він створив собі електронну адресу на один раз та й забув про неї?»

– Я помилився, – визнав демон, помовчавши. – Я пам'ятав, що з Катею минулося легко… Ми її знайшли просто.

«Нічого собі "просто"», – подумала Ірина, але нічого не сказала.

Фото застілля лежало на клавіатурі. Крім пляшки мартіні, того дня гостям запропонували бутерброди з ікрою, нарізку сирів, салат зі свіжими овочами, заливну рибу…

– Що вони святкують? – запитав демон.

Ірина знизала плечима:

– Не Новий рік – це точно, на Новий рік люди вдягаються інакше. Чийсь день народження? Восьме березня? Може бути що завгодно, тільки…

Вона замовкла, вдивляючись у знімок. Те, що її зацікавило, ледь потрапило в кадр – самим краєчком.

– Це Великдень, – сказала вона впевнено. – Ось паска на столі. І отут шматочок паски, за пляшкою. Цього року Великдень припав на четверте квітня.

– А що, як це торішній знімок?

– Яке це взагалі має значення?

Демон не відповів. Ірина знову перевірила пошту – лист не повернувся, але й відповіді не було.

– Глухий кут, – сказала вона крізь зуби.

– Не глухий кут, – демон зупинився в неї за спиною. – Хто ці люди? Що ти про них знаєш?

– Цей білявий – бабій, – знехотя почала Ірина. – На вигляд – здохлика, грибок кривоногий, де воно й береться. Років йому близько тридцяти, за професією – офісний щур…

Почавши говорити, вона не могла зупинитися. Демон знову описав коло по кухні й сів перед відьмою. Його лице з уважного стало недовірливим, потім здивованим.

– Самотній, обручки на пальці немає… звісно, – Ірина, мружачись, дивилася на фото. – Найімовірніше, ви наймає квартиру. Однокімнатну. П'є… середньо. Незадоволений життям. Розраховує на цю чорненьку дівицю, яка сидить поруч, але, судячи з пози дівиці, йому нічого не обломиться. Мабуть, з цим усе… Тепер дівчина. Трішки за двадцять. Незаміжня. Дурненька. Але добра. От іще: вона постувала принаймні два тижні перед Великоднем, постувала ретельно. Тому дуже пишається собою… Не студентка. Освіта середня. У цій компанії постійного бойфренда не має… Найімовірніше, в пошуку. Але білявий ії не влаштовує.

Ірина помовчала.

– І козі ясно, – сказала повільно, – що дівчина запала на нашого фотографа. І дивиться так трішки мимо… значущо.

– Як ти знаеш, що вона постувала? – подав голос демон. – Я тобі не кліент. Не мороч мені голову.

Ірина й не подумала відповідати.

– Тепер блондинка… Руку поклала на плече дівиці, що означае ця рука? Ніякого сексуального підтексту. Радше, неусвідомлене застереження: не заривайся, кицю, цей мій. Підсвідомо відчувае в дівчині суперницю… Бо блондинка старша за брюнетку, трішки поправилася за минулі місяці: сидячий спосіб життя, коктейлі, тістечка, – Ірина перевела подих. – Вирішила худнути, тому на тарілці в неі тільки салат. Сама вона штучка ще та, розумна, зараза. Дами такого типу не вішаються ні за яких умов. Таким чином, під підозрою двое: дівчина й грибок. Причому дівчина на першому місці.

– Чому ти вирішила, що дівчина постувала? – уперто перепитав демон.

Ірина зітхнула:

– Подивись на ii тарілку. Ти коли-небудь бачив, щоб людина за святковим столом іла саму ковбасу?

– Може, вона просто любить…

– Ага-ага. Ще колір обличчя. Ще блиск в очах. І щоки запали.

– Непереконливо.

– Не збираюся тебе переконувати.

Демон замислився.

– Таким, як вона, дуже важливо вважати себе правильними, – помовчавши, сказала Ірина. – Знати, що ти добра. Щось важити у власних очах. Кажу тобі: якщо хтось на цій фотці потенційний самогубець – то це вона.

– Перевір пошту.

Ірина скорилася, заздалегідь знаючи, що результату не буде. І точно – скринька була порожньою; вона задумалася, розглядаючи кольорові рекламні вставки.

Відкрила Яндекс. Набрала в рядку пошуку: «Виклав інтимні фото».

Знайшлося чотириста шістдесят чотири тисячі сторінок.

Демон моментально навис над лівим плечем:

– Ще подивися на форумах. Ще в блогах. Ще…

– Сама знаю, – відгукнулася крізь зуби. – Не заважай.

***-

Антивірус працював, як галерний раб: фальшиві скарги на хлопців, що нібито помістили в мережу фото покинутих жінок, вели просто на порносайти. Маневруючи між випещеними Демі Мур, Наомі Кемпбелл та любительськими знімками домогосподарок – голих, із гусячою шкірою, – струшуючи налиплі по дорозі віруси, відьма хвилин через п'ятнадцять відшукала форум, де обговорювали нову галерею «The Best від Миті Чеканкіна».

Плутаючись у посиланнях, Ірина вийшла спершу на головний сайт фотографа. Тут містилося парадне фото Миті з камерою на грудях: довге волосся зібране у хвіст, широкі плечі розправлені, блакитні очі інтригують. Електронна адреса, залишена для зв'язку, нічого спільного не мала з тією одноразовою, на яку Ірина вже надіслала листа.

Серед знімків, викладених для ознайомлення, голої натури не знайшлося. Ірина повернулася на форум, похапцем зареєструвалась і настукала повідомлення: «Привіт, а де ця галерея, про яку говорять?»

Їй дали посилання, і за кілька секунд відьма побачила те, що шукала.

Знято було майстерно. Двадцять фото, кожне з новою моделлю – від досить-таки скромних у жанрі м'якої еротики до розпусних, вишукано-вульгарних порнознімків. Дами, незалежно від форм і об'емів, зухвало дивилися в об'єктив; тільки одна дивилася без виклику, повз камеру. Під фото був підпис: Ліза. Телефон такий-то.

– Скотина, – прошипіла Ірина. – Усе ясно: дівчина скромна, та ще й віруюча, Митя Чеканкін її спокусив, а його дама йому помстилася. Галерею виклали, – відьма перевірила дату, – позавчора… Двох днів вистачило, щоб набратися ганьби, та ще рідні, мабуть, додали перцю.

– Думаєш, це справжній міський телефон?

– Аякже. У цьому сутність помсти. Вона точно не сама живе, а з батьками, найімовірніше… Ясно, чому нещасна в петлю полізла!

– Ще не полізла, – уточнив демон. – Але твоя правда, мотив у неї е. А за номером телефону можна дізнатися адресу.

– Я відьма, а не хакер.

– Сучасна відьма не може не бути хакером! Давай.

* * *

– Я знала, що тобі сподобається, Митьочку.

Машина стояла правими колесами на тротуарі, тому світ здавався перекошеним. Чоловік на водіиському сидінні стискав мобільник і силою волі змушував себе здаватися спокійним.

– Мене поставили на бабки, і це лише початок.

– Ну, ти ж творча людина. Для творчості необхідні сильні враження.

Жіночий голос в апараті тремтів од пристрасті. Так кішка захоплено вуркоче, граючись із мишкою.

Чоловік відсунув телефон від лиця. Глибоко зітхнув, заспокоюючись.

– Мені шкода, що так вийшло, – сказав у мікрофончик якомога спокійніше.

– Справді?

– Справді, шкода. Ти будеш покарана, Юліе.

* * *

Його співрозмовниця на тому кінці дроту – блондинка в кріслі перед комп'ютером – потягнулася, дивлячись у вікно. Прийняла зі стола окуляри:

– Що може бути жалюгіднішим за безглузді погрози?

– Сука, – прохрипіла слухавка. – Ти осліпнеш, оглухнеш, тебе паралізує!

– Фу, Митю. Це вульгарно.

– Ти згниеш заживо! Ти збожеволіеш, ти…

Жінка торкнулася скроні. Поморщилася; голос якось дуже докучливо дряпав вухо, віддавався головним болем…

Вона подивилася на екран монітора.

Виставка голих дівок раптом утратила різкість. Затяглася ніби флером. Розмазалася перед очима, а вслід за нею розмазалися стіл і стіни, вікно й двері, кімната й люстра…

Вона підскочила від жаху, і підлога захиталася в неі під ногами. Упали на підлогу прямокутні окуляри…

– Рятуйте!

Стало темно; вона побачила, що лежить на паркеті, і за кілька сантиметрів од лиця валялася слухавка.

– Рятуйте, – прошепотіла вона. – Ряту…

* * *

Будинок – як виявилося, стара дев'ятиповерхівка – загубився серед висотних новобудов, і в густому, наче ліс, дворі все було зайнято: парковка – машинами, гірка й гойдалка – дошкільнятами, лави – матусями й бабусями, а вузькою стежкою вздовж палісадника гуляла жінка з дитячим возиком.

Ірина нервово пройшлася під липами. Набрала Лізин номер. Послухала автовідповідач. На секунду замислилась: а чи не влаштувати припадок просто тут, зараз, на очах у маси свідків? Чи швидко приїде «швидка»?

Демон був поруч, усім своїм виглядом застерігаючи від необдуманих учинків.

– Послухай… – почала вона.

Озирнулася. Вийняла мобільний, приклала до вуха, ніби відповідаючи на дзвінок, і заговорила півголосом:

– Коли ми цю дурну врятуемо, ти мене відпустиш чи ні?

– Зайве питання.

– Отже, не відпустиш.

– Ірино, – сказав демон проникливо, – невже тобі іі не шкода?

– А мене хто пожаліе?

– Ти нікого – і тебе ніхто.

– Я що, все життя тепер рятуватиму якихось фріків?

– Це не фріки, а люди. Слабкі, так, але вони ще можуть…

– Олегу, – обірвала його Ірина, – ти можеш вселитися ще в когось, крім мене?

Демон промовчав.

– Що, не можеш?

– Можу.

– Чому не вселяешся?

– Тільки після твоеі смерті.

– Що?!

– Я можу вселитися в когось після твоеі смерті, – похмуро зізнався демон.

Повз неі пробігли за м'ячем двое хлопчаків, один кричав: «Гол!», другий верещав, намагаючись його перекричати: «Штанга!»

– А якщо я зараз закричу? – пошепки спитала в телефон Ірина. – Почну корчитися на землі й проситиму викликати «швидку»?

– Кричи.

– І що буде?

– Нічого! – виплюнув демон. – Розбіжишся й об стіну головою. Дітей шкода – ім рано на таке дивитися… Дорослим теж рано. Коли приіде «швидка», я буду вже вільним. І абсолютно безсилим. А вранці, о четвертій тринадцять, Ліза помре. От що буде.

Ірина опустила мобільний.

У гілках липи над ii головою щебетали горобці. У пісочниці вовтузилися карапузи.

– Життя прекрасне, – дуже тихо й дуже гірко сказав демон. Ірина сховала телефон. Дівчинка, що малювала на асфальті кола, підібралася близько до ii ніг.

– Мала, – звернулася Ірина фамільярно й привітно, – ти знаеш Лізу з шістнадцятоі квартири?

Дівчинка подивилася переляканими очима і втекла на майданчик. Ірина зітхнула: все правильно, не розмовляй із незнайомими…

– А навіщо вам Ліза з шістнадцятоі? – бабуся з повідцем у руках із готовністю зупинилася навпроти. Пудель у червоному нашийнику гавкнув, крутячи хвостом.

– А, – Ірина широко всміхнулася, – просто я телефоную ій цілий день, а ніхто слухавки не бере… Вони вдома, не знаете?

– Гуляють вони, – повідомила бабуся, і підозріливість на ii обличчі трішки розгладилася.

«Ну, процес пішов», – подумала Ірина.

– Гуляють? Де?

– Та он же, – бабуся вказала в бік палісадника.

Жінка з візком тим часом розвернулася, вкотре дійшовши до кінця доріжки, і Ірина побачила її лице; їй знадобилося кілька довгих секунд, щоб упізнати дівчину з фотографії.

– Дякую, – сказала вона, сподіваючись, що бабуся піде, але та все стояла поруч і говорила без упину, як забуте радіо. Ірина не чула ні слова.

Возик. Дитина. Коли Ліза встигла народити? Хто батько дитини?

Чи не Митя Чеканкін постарався?!

– Їхали-возили, – сказав демон.

Бабуся чекала відповіді. Дивилася вимогливо.

– Так, – сказала Ірина.

– Вона спитала, чи давно ти знаєш Лізу, – підказав демон.

– Не дуже, – зізналася Ірина.

Бабуся знову заговорила.

Ліза тим часом ішла, котила перед собою візок і думала про своє. Лице її було спокійним; Ірина ніколи б не повірила, що ця жінка страждає, що вона плаче ночами, що вона готова накласти на себе руки через знімок в Інтернеті.

– Дякую, – сказала вона бабусі. – Ваша собачка…

Пудель, на щастя, встиг утекти досить далеко. Бабуся миттю забула про Ірину:

– Моню! Ти куди?! Поганий хлопчик! Моню! Назад!

Пес тішився цією біганиною. Бабуся зникла з поля зору; Ірина відійшла далі від дитячого майданчика й знов зупинилася.

– Як вона може накласти на себе руки, якщо в неї дитина? – демон, здавалося, не вірив власним очам.

– Може, післяпологова депресія?

– Ірино! – демон раптом заговорив переконливо й жагуче. – Ти уявляєш, яка в тебе місія? Ти розумієш, що ти рятуєш уже двох? Жінку – від смерті й манюсіньку дитину – від сирітства!

Ірина мимоволі розправила плечі.

– Тобі зарахується, відьмо! – палко запевнив демон. – Ну, йди!

Широко крокуючи по намальованих на асфальті колах, по гравію і по траві, Ірина перетнула двір і обережно наблизилася до Лізи.

– Лізо, добрий день! Ви мене пам'ятаете?

Відьма всміхалася так привітно, що дівчина зніяковіла. Їй було незручно зізнатися, що вона не пам'ятає такої милої, гарної жінки.

– Я Ірина, – від бажання сподобатися відьма мало не навшпиньки стала. – Нас познайомив Митя Чеканкін, пам'ятаете?

Дівоча усмішка у відповідь застигла на її губах:

– Вибачте, я не пам'ятаю. Ми з Митею… давно не спілкуемось.

Ірина кинула яструбиний погляд на візочок. Там лежало й спокійно сопіло немовля місяців шести, вгодоване, здорове.

– Вибачте, – Ліза моментальним рухом засмикнула мереживну завісочку. – Мошка…

«Віримо в пристріт, – відзначила Ірина. – Правильно робимо. Наша людина».

– Але ж ви на Великдень начебто добре посиділи? – здивувалась Ірина.

– На Великдень? – дівчина зніяковіла. – Ну так. Тільки потім ми… не зустрічалися.

– І звичайно, немае часу, – з розумінням кивнула Ірина. – Дитина забирае всі сили.

– Ні, – Ліза пильно подивилася на відьму. – Тільки з десятої до першої і з другої до четвертої. Та й то, якщо погода погана, ми менше гуляемо…

Ірина часто закліпала. Ліза раптом широко всміхнулася:

– Я нянею працюю! Он у тому будинку, – вона кивнула на висотку, – знайшла родину за оголошенням…

Поки Ірина перетравлювала новину, Ліза знову покрокувала по доріжці. Відьма пристосувалася до її кроків; поруч ішов демон. Ірина кинула на нього докірливий погляд, той знизав плечима.

– Отож я й здивувалася, – зізналась Ірина, переводячи подих. – Митя мені не казав… втім, не будемо про нього, якщо ви посварилися.

– Ми не сварилися. Ми просто розійшлися.

Ірина вп'ялася очима в її лице. Ні, ця дівчина не страждае. Спогади про Митька викликають у неї досаду, і край.

– Я телефонувала вам, – довірливо сказала Ірина. – Мобільний вимкнений, домашній не відповідае.

– У мене телефон виправся у пральній машині разом із джинсами, – весело зізналася дівчина. – Ще минулого тижня. Висох, але не працює. Івасикові батьки, – вона кивнула на візочок, – мені поки що свій дали, для зв'язку.

– А автовідповідач ти іноді прослуховуеш? – м'яко запитала Ірина.

– Автовідповідач?

– Ну, на домашньому телефоні повідомлення…

– Ні. Він не працює.

– Он як, – сказав демон за спиною, і Ірина ледь стрималася, щоб не озирнутись. – Ірино, вона гадки не мае, що іі фото е в мережі.

– А звідки у вас мій номер? – дівчина вповільнила крок.

– Від Митька, – в Ірини не було часу на роздуми.

Ліза насупилася:

– А навіщо він роздае мій телефон?

– Він не роздае, – Ірина спробувала добродушно обуритися. – Він…

Ліза дивилася тепер уже з відвертою підозрою.

– Більше не бреши, – попередив демон. – Ти й так забрехалася.

– Я випадково побачила в Миті вашу фотографію, – пробурмотіла Ірина. – Оцю, – витягла знімок. – А я, розумієте, ясновидиця… відьма.

Ліза мимоволі позадкувала.

– І на цій фотографіі, – Ірина труснула аркушиком, – я побачила, що вам бажають зла… Вам навроченo. Я зніму. Безкоштовно!

Ліза повернулася так, що між нею й Іриною опинився візочок:

– Нічого мені не навроченo! Взагалі, я вас не знаю, у мене немае грошей, з мене нічого взяти!

– Та не треба мені ваших грошей!

Завовтузилось у візочку немовля. Почулося перше пхикання – наче далекі перекати грози.

Одночасно в Лізиній кишені задзвонив телефон.

Немовля розплакалось.

Ліза витягла мобільний:

– Алло! Так, Світлано, ми гуляемо у дворі!

Дитина плакала. Ліза метушливо трусила візочок:

– Так, заплакав. Ні, він увесь час спав, щойно прокинувся, буквально щойно… Що? Які фотографії?

Якийсь час вона слухала, зсунувши брови.

– Не знаю, – голос її раптом ослаб і потоншав. – Гадки не маю… Добре, зараз…

Дитина плакала. Забувши про візочок, забувши про все, Ліза стояла з телефоном у руці й із жахом дивилася на Ірину.

– Я ж кажу, тобі пороблено, – впевнено сказала відьма. – Але ми вроки знімемо, вір мені!

На очах у дівчини виступили сльози:

– Вона щось говорить про фотографії в Інтернеті… що я в них більше не працюватиму… якась маячня!

* * *

Каталка безшумно котилася на гумових колесах лікарняним коридором. Черговий лікар, худорлявий блондин, слухав чоловіка з довгим хвостом за плечима:

– Ми розмовляли по телефону, потім вона замовкла. Я скоренько до неї приїхав і бачу…

– У тебе й досі її ключ? – худий, здається, здивувався.

– Ну… так. Вона збиралася поміняти замок, але…

– Про що ви говорили?

– Ми сварилися, – зізнався чоловік із хвостом за плечима. – Потім вона скрикнула. Потім – «рятуйте»…

– У неї є родичі?

– У неї мати у Воронежі.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/marina-i-sergey-dyachenko/samum-zb-rnik/?lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.